

aktivitet belyse ytringsfriheten grunn-
leggende rus ungdomskulturer
tilbud arenaer tilhørighet gruppe hatkriminalitet
erfaringskonsulent dynamikk selvstendighet stigmatisering
mulighet sårbarhet gruppe videre fokus
digitale samarbeidet stemmene samtaler tverretattlig
konsekvenstenkning papir motor sexologsamtaler uavhengig beskriver
familie samordne sentrum saks positive
A4-liv systemnivå lytte USIT helhetlig
bekymring direkte vold spesifikt nærmiljø
godt mål opplever intervensjonsarbeid hasj avvenning koordineringsrollen
samarbeid spesielt
endring utvikling sterkere skjæringspunktet normalitetsbegrepet
helg nettverk stein psykolog-
ungdomsmiljø sammensatt konsekvenser samtaler
bilcross flyktninger mennesker levekår

INNHold

Lederen	
<i>Camilla Wright</i>	4
Året 2021 i tall	
<i>Matz Seifried</i>	7
Mestringskapital	
<i>Chris Branem</i>	20
Straff og russamtaler	
<i>Geir Vågen</i>	24
Lade Motor Racing	
<i>Bjørn Roar Jenssen</i>	28
Et blikk til Finland	
<i>Anne Eline Sippala</i>	32
Uteseksjonen i møte med det flerkulturelle	
<i>Jayran Bradar</i>	38
“Kjenner du en god dealer?”	
<i>Lars Dahl Eriksen</i>	40
0-24 - Innbyggernes modell	
<i>Sara Andersson & Kristin Alfer</i>	42
Et perspektiv fra en innbygger i modellen	
<i>Arwin Ahmadi</i>	44
Minneord - Gunnar og Lillian	
<i>Uteseksjonen</i>	47

LEDEREN

Camilla Wright
*Sosionom, avdelingsleder,
og ansatt i Uteseksjonen*

Alt blir bra - sa de...

2021 var det året der jeg tvilte mest på akkurat det. Vil ting bli bra, gå tilbake til normalen på et slags vis? Fortsatt ikke sikker, men må si at jeg har et håp om at det vil skje. Ikke for egen del, men for en del andre som jeg kjenner godt. De berømte sårbare barna som - på tross av mye - fortsatt henger med, og som forsøker så godt de kan å minne voksenverden på at de fortsatt finnes. Det er mange måter å gjøre slike påminnelser, og noen av disse er lite hensiktsmessig for deres egen del, men kanskje nødvendig for at vi voksne skal huske på at det er en verden som ikke handler om hjemmekontor, restriksjoner, avstandskrav og påbud og forbud.

For mange av ungdommene Uteseksjonen møter, er dette begreper de ikke har noen tradisjon for å prioritere eller å forholde seg til. De har møtt en enda mer stengt verden - og enda flere arenaer som ikke har ønsket de velkommen. Derfor har det vært ennå viktigere for Uteseksjonen å holde åpent som vanlig. Det har ikke vært store muligheter for hjemmekontor, og vi har klart å være på gata seks kvelder i uka og natt til søndag, hele året igjennom. Vi har fortsatt tatt i mot ungdom og deres familier i våre lokaler, og vi har fortsatt dratt på hjemmebesøk og forsøkt å opprettholde aktiviteter.

Som dere vil se av tallene som blir presentert i rapporten, har vi hatt mye å gjøre, og vi ser av henvendelser at heller ikke de har blitt færre. Det som kanskje avviker noe er at det er flere og flere ungdommer som selv tar kontakt for å etterspørre hjelp.

Vi har også fått fortellinger fra ungdommer og unge voksne som forteller at ingen etterspør dem på skolen, og at ingen merker om de er der eller ikke. Vi snakker med ungdommer som forteller om slitne og bekymrede familier og om trangboddhet som har slitt på tålmodigheten, og det er så lite igjen av toleransen for hverandre at det er vanskelig å være sammen. Mange er redde for at syke familiemedlemmer skal dø på grunn av deres

“
Mange er redde for at syke familiemedlemmer skal dø på grunn av deres uforsiktighet.

uforsiktighet. Og noen som klarer å utnytte et godt velferdssystem med å få seg en hvilepause på en av byens koronahotell.

Selv om det var nok et koronaår, så kan en ikke si at det har vært preget av stillstand. Mye har skjedd, også internt i Uteseksjonen. Vi startet året med at byens politikere ga en permanent styrking til arbeidet i Uteseksjonen med 3,2 millioner første år, og med en økning med 4 mill de neste tre år. Dette førte til at vi kunne starte en rekrutteringsprosess, og lyste ut flere stillinger. Uteseksjonen er ydmyk og stolt over at over 100 solide og kompetente fagfolk ønsket å jobbe med våre ungdommer og med oss. Vi har nå sikret oss ansatte som representerer det mangfoldet som vi etterstreber. Mangfold i den forstand, at de alle representerer viktige erfaringer fra eget liv, utdanning og arbeidserfaring. Ansatte som har søkt seg en jobb de virkelig vil ha, og som strekker seg langt for ungdommene og familiene. De er ulike, men med verdens viktigste fellestrekk; åpen, kompetent og ekstremt modige i møte med de som vi er her for.

Derfor ble året avsluttet med en litt uggen følelse i magen, da det ble presentert at BFT etter en helhetlig gjennomgang skulle omorganiseres. For å møte de svakhetene som ble avdekket etter en bred medvirkningsprosess fra både innbyggere og ansatte, så ble det formet en beslutning om at barneverntjenestene på bydel skulle ha en egen tiltaksavdeling og i tillegg til en avdeling som skulle ha et forsterket fokus på lavterskel psykisk helse. Dette er det vanskelig å være uenig i, men det å skulle gi fra seg 4 kompetente ansatte og gi opp den robustheten og tilgjengeligheten for våre ungdommer og familier - den er vond og svelge.

Det ble også et vondt år med tanke på at to av våre kontinuitetsbærere innen oppsøkende sosialt arbeid og ungdomsarbeid døde med bare 1 måneds mellomrom sommeren 2021. Et stort tap for så mange. Vi oppsummerer savnet og deres bidrag til oss både profesjonelt og personlig i et minneord lengre ut i rapporten.

Det å være avdelingsleder for Uteseksjonen er ikke bare en jobb, det er en stor del av mitt DNA. Det krever et stort hjerte, en stor grad av tålmodighet og vilje til å ta kampene på vegne av de som vi er ansatt for å bistå. Det er ikke for meg, eller for de ansatte at de kampene tas, men det er for ungdommene, og for troen på at de aller fleste vil klare seg godt, med litt hjelp. Begrepet "løvemamma" er brukt for de som står på barrikadene for sine egne barn, derfor ønsker jeg å betegne mine ansatte som en hel haug med chihuahuaer. Dette er en rase som er svært våken, intelligent og modig, og med et stort hjerte. De gjør alt for å beskytte de den elsker - våre lånte barn, og selv om de er den minste hunden i verden så vil den være merkbar når den føler at den eller noen den bryr seg om blir truet...

Vi er nå godt inne i 2022, og fortsetter med å være vårt ansvar bevisst ved å synliggjøre behov for målgruppa som vi skal bistå, i dette legger vi også en stor ære på at tjenesten skal være tilpasset ungdommene og familiene og ikke oss som ansatte. Behov endrer seg, og derfor er det et av våre mål at tjenesteutvikling skal skje i samarbeid med, og nærme de som har bruk for oss. Vi skal våge å tenke nytt, og vi skal være uredde når det kommer til å forsøke nye ting.

I denne årsrapporten skal dere både få bli kjent med noen av våre nyeste ansatte, i tillegg til innsikt i de prosjektene som vi forvalter sammen med ungdommene. Vi er så glad for at vi har blitt satset på, både fra Statsforvalter med støtte til å beholde vår erfaringskonsulent, Bufdir for å gi oss mulighet til å prøve ut deltidsarbeid til ungdom hele året, i regi av Mestringskapital. Sist, men ikke minst, å være med på 0-24 piloten, der ungdommene selv har laget sitt eget prosjekt, i samarbeid med oss, politiet og ABES trafikkskole.

GOD LESING ♥

“

Det krever et stort hjerte, en stor grad av tålmodighet og vilje til å ta kampene på vegne av de som vi er ansatt til å bistå.

ÅRET 2021 I TALL

Hva tallene viser - og deres begrensninger

Tallene oppgitt i dette kapittel viser den delen av arbeidet vårt som a) lar seg registrere og b) som faktisk har blitt registrert i løpet av 2021. Leseren må regne med en underrapportering, selv om vi har som mål at våre registreringer skal gjenspeile det faktiske arbeidet best mulig i en travel hverdag. Ungdommenes alder i denne rapporten er oppgitt ved utgangen av 2021, slik det også var tilfelle i tidligere årsrapporter.

Tallene i dette kapitlet sier noe om kvantiteten og lite om kvaliteten i arbeidet som ble levert til våre brukere. Vi håper leseren kan nøye seg med beskrivende statistikk for nok et svært uvanlig år; et år som vanskelig kan sammenlignes med tidligere år.

Faktisk går vi så langt og sier at det til og med er vanskelig å sammenligne det andre covid-året (2021) med det første (2020). Påstanden er basert på antakelsen om at de konsekvensene av de samfunnsmessige endringene i 2020 forplantet seg videre inn i 2021, uten at det er så lett å synliggjøre årsakssammenheng.

Vi antar at ungdommens endrede bruk av det offentlige rom i 2020 trolig også påvirket deres atferd i det offentlige rom i 2021. Ungdommenes individuelle livssituasjon videreutviklet seg fra 2020 i 2021 - for noen ikke til det bedre. Tidvis brudd i kontakten med offentlige etater (f.eks. skolen) og endrede kontaktformer med hjelpeinstanser i 2020, påvirket trolig også hvor tidlig og hvor lett Uteseksjonen fikk satt i gang eller videreført samarbeidet med nye og kjente ungdommer og deres familier i 2021.

Det er også slik at pandemien har ført til endringer i kommunikasjonen, av felles møtepunkter internt i Uteseksjonen, og en kort periode på høsten 2021 var de fleste ansatte slått ut av covid-19 samtidig. Det hadde vært naivt å tro at slikt ikke sliter på ansatte, at dette ikke påvirket arbeidet vårt og dets registrering i 2021. Vi er tross alt mennesker, foretrekker å arbeide med mennesker - fremfor tall.

Matz Seifried
Dipl. Sozialarbeiter (FH)
og ansatt i Uteseksjonen

Tabell 1: Aktivitetstall 2021

Tiltak	Antall	Gutter	Jenter	Heimdal	Lerkendal	Midtbyen	Østbyen	Utenbys ukjent
Oppfølging med vedtak BVL - 18 år	52	36	16	12	12	10	18	0
Oppfølging med vedtak BVL - ettervern - 23 år	18	16	2	8	4	3	2	1
Lavterskeloppfølging	121	85	36	26	25	15	48	7
Guttegruppe Hvem, hva, mann?	29	29	0	7	3	5	13	1
Lade Motor Racing	12	11	1	3	0	7	2	0
Kognitive program (sinnemestring, Hasjavvenning, andre program)	8	2	6	3	0	0	4	1
Psykologoppfølging på Uteseksjonen	21	12	9	8	3	4	5	1
Psykologsamtaler på HFU	45	13	32	7	10	8	10	10
Sexologsamtaler	8*	6	1	0	1	3	4	0
Ungdoms-oppfølging/ungdomsstraff/Ruskontrakt	17	16	1	6	1	4	6	0
Mestringskapital	78	54	24	15	17	12	28	6
Bekymringer radikalisering	23							
Foredragsvirksomhet, kurs og undervisning gitt	18							
Erfaringskonsulenter	2	1	1					
Studenter i praksis/hospitering over tid	3	0	3					

* Et individ ønsker hverken å bli oppgitt i den ene eller andre kjønnskategorien

Våre tre pilarer i 2021

Våre tre pilarer - oppsøkende sosialt arbeid, individuell oppfølging, sosialpedagogisk gruppearbeid - konkurrerer mot hverandre år etter år. Slik skal det også være. Mindre endringer i vektning av arbeidsområder indikerer tilpasninger til behovene på gata, tilpasninger til individene og familiene vi samarbeider med samt øvrige tilbud som vi mener fungerer best i form av gruppevirksomhet.

Når det gjelder oppsøkende sosialt arbeid har vi hatt god kontinuitet de siste årene. Av forskjellige årsaker har vi i 2021 registrert en vekst på 15,7 % i antall arbeidstimer i den oppsøkende delen av virksomheten. Mer om årsakene kommer vi innpå senere i rapporten.

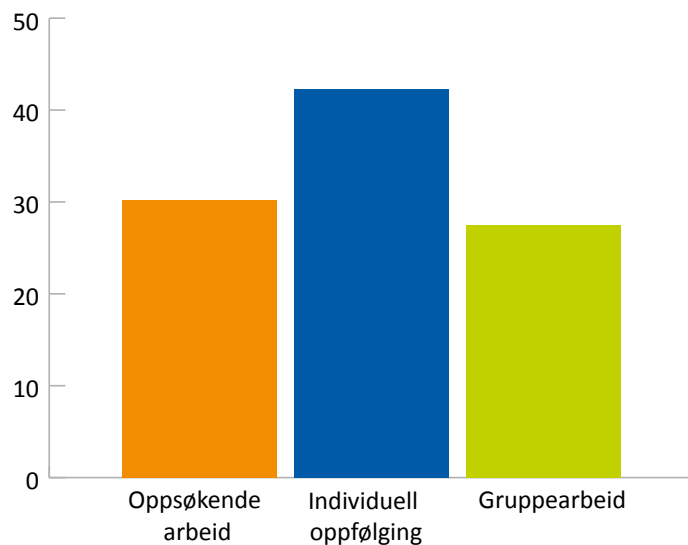
Våre tilbud i form av gruppearbeid har lidt under pandemien. Samlinger av elever på tvers av kohorter skulle unngås i perioder noe som berørte både Lade Motor Racing og Guttegruppa. Delvis tillot forskriftene periodevis

hverken idrettsarrangement eller treninger, noe som er et sentralt virkemiddel i arbeidet med Guttegruppa. Følgelig ser vi for 2021 en prosentvis nedgang i antall arbeidstimer i forbindelse med sosialpedagogisk gruppearbeid på 11,8 %.

Individuell oppfølging av ungdommer og deres foreldre hadde økt tidsmessig tydelig i 2020. Basert på inntrykket vårt regnet vi med enda en liten oppgang i 2021. Vi ble derfor mildt sagt overrasket da årsstatistikken viste en nedgang på 9,6 %. Da diskrepansen mellom forventinger og resultatet ble så stort, følte vi oss nødt til å se nærmere på dette, selv om det å lete i statistikken for å få bekreftet egne forventninger i utgangspunktet er kritikkverdig. For å se om det er hold i den registrerte nedgangen, valgte vi å sammenligne antall journalnotater skrevet i 2020 sammenlignet med årets tall. Her ser vi en oppgang i antall logger i 2021 fra 2020 med hele 55,8 %. Denne oppgangen i journalnotater er ingen direkte indikator for hvor mange timer vi faktisk har jobbet med individuell oppfølging.

Figur 1: Arbeidstimer fordelt på arbeidstimer i prosent - 2021

Samtidig støtter det vår antakelse om at den registrerte nedgangen i oppfølgingstimer, trolig ikke er reell. Avviket skyldes trolig en kraftig forsømmelse av timeregistreringen. Av tekniske årsaker knyttet til fagsystem er timeregistreringen dessverre et separat arbeidsskritt i tillegg til føring av journalnotater. Under høyt arbeidspress virker det slik at det hersker en tendens til å prioritere dokumentasjonsplikten fremfor føring av arbeidstimer. Vi anmoder derfor leseren å ta årets "nedgang" i arbeidstimer knyttet til individuell oppfølging med en kraftig klype salt.

I år førte den antatte underrapporteringen av individuell oppfølging trolig til en forskyvning av forholdet mellom våre pilarer i statistikken. Det er vanskelig å kvantifisere graden av denne uheldige forskyvningen. Individuell oppfølging er uansett den største posten når det gjelder tidsbruk og vi er godt fornøyd med timeøkningen på gata. Slik sett kan vi tolke Figur 1 dit hen at ca. 30 % av tiden har gått til forebyggende arbeid i det offentlige rom, samt at rundt 70 % av tiden ble benyttet til å fokusere på individ- og grupperettet endrings- og utviklingsarbeid.

Oppsøkende sosialt arbeid

Innsatsområder

Uteseksjonens oppsøkende innsats er byomfattende, kanskje med unntak av Bratsberg og sørover der vi er ganske sjelden.

I 2021 fikk vi med 'Ute for ungdom (Team som tåler)' et 'søkskenbarn' i som er et samarbeidsprosjekt av flere kommunale instanser samt frivillige aktører som disponerer små stillingsandeler til å går oppsøkende på sørsiden av byen, enkelte kvelder i uka. Dette har ført til at vi i løpet av 2021 har redusert innsatsen på 'sørsia' til hovedsakelig hver- og helgedager der Ute for ungdom ikke går gatelangs i sitt område.

I løpet av 2021 har både innbyggere, politi og til dels ungdom selv problematisert hendelser og tilstander i Bruanområdet på østsiden av byen. Videre gikk en ungdom med stort oppfølgingsbehov under radaren til hjelpere, politi og andre etater. På bakgrunn av disse bekymringer har Buran vært et fokusområdet for Uteseksjonen mestparten av 2021.

Mot høsten 2021 gjorde seg en større gruppe rimelig unge ungdommer bemerkbar i flere områder av byen. Da en større del av denne sammensatte gruppa hører til bydel Lerkendal utvidet vi fokuset også i denne retning av byen for å komme i kontakt med gruppen.

Midtbyen har alltid vært et hovedfokus for Uteseksjon. Under pandemien har dette vært et område som ikke ble like naturlig som knutepunkt til og fra skolen for videregående elever. Videre la vi merke til andre ungdommer heller ikke oppsøkte Midtbyen i like stor grad som før pandemien. Ungdom oppholdt seg mer i bydelene, rundt innsjøene i Bymarka og Estenstadmarka og ved fjærene langs Trondheimsfjorden. Følgelig var også vi i større grad i disse områdene enn tidligere.

Nettene til 1. og 17. mai 2021 koordinerte den samlede kommunale innsatsen disse kveldene i godt samarbeid med nødetater og frivillig sektor. Tradisjonen tro prøvde vi også å være tilstede på skoleavslutningene til ungdomsskolene som gjerne resulterer i festing både i Estenstad-, Bymarka og ved diverse fjærer langs Trondheimsfjorden.

Tunga fengsel ble dessverre også i 2021 en arena for vår oppsøkende virksomhet. Flere barn og svært unge voksne hadde behov for støtte i denne svært sårbare livssituasjonen. Kriminalomsorgen la godt til rette for dette; i den grad covid-19-forskrifter tillot det.

Videregående skoler har tradisjonelt sett ikke vært en arena der Uteseksjonen og dens forløpere var hyppig tilstede. I 2021 har vi etter forespørsel fra rektorene internt opprettet skolekontakter og økt tilstedeværelsen på flere videregående skoler i Trondheim kommune. Her er vi nok i startfasen for å finne samarbeidskulturer som passer for skolene og den øvrige drifta vår.

Nøkkeltall for oppsøkende arbeid i 2021

For 2021 registrerte vi totalt 350 oppsøkende økter. Dette utgjorde 1764 arbeidstimer på bena. Kun en gang før, i 2015, har vi vært ute tilsvarende mye. 222 økter foregikk på ettermiddag og kveldstid (mandag til torsdag) og 85 økter (tabell 2) ble gått på helg. 28 økter foregikk på videregående skoler.

Hvem vi traff på gata i 2021

På tross av en tydelig oppgang i antall timer på gata, har antall treff gått ned med 4,2 prosent (tabell 3). Ungdomstreff har sunket siden 2019 smått om smått. Det er vanskelig å si om dette er tegn på en trend at ungdommer bruker det offentlige rom annerledes enn før. Om endringen har en sammenheng med covid vil kanskje tall i de kommende år vise. Naturligvis er det også mulig at vi var på feil plass til feil tidspunkt, og at dette har medvirket til at vi registrerte treff i 2021.

Fakta er i alle fall at det ikke nødvendigvis er mengden treff som sier noe om kvaliteten av arbeidet og kvaliteten i møtene vi har med ungdommene. Når man tenker litt nøyere over det, er det et tankekors at flere treff i det offentlige rom er bedre enn få. Det er tross alt slik at vi helst ser at ungdommene er godt integrert i og benytter seg av lokalmiljøet, at de tilbringer kvalitetstid sammen med familiemedlemmer og at de bruker en større del av fritiden sin på idrettsanlegg og i foreninger av diverse slag.

Før vi dykker dypere inn i tallmateriale, er vi nødt til å forklare litt... Kategorien Ungdomstreff er sammensatt av to subgrupper: Unike og anonyme brukere. Unike brukere er ungdommer som er registrert i fagsystemet vårt, basert på samtykke eller annet behandlingsgrunnlag. Disse har vi detaljert informasjon om, og vi kan registrere aktivitet mer nøyaktig. Den andre gruppen, anonyme brukere, består av ungdommer vi har møtt en eller flere ganger, men som per dags dato ikke er registrert i fagsystemet. Muligheten for å registrere aktivitet om anonyme brukere er mer begrenset. Blant annet bruker vi derfor aldersgrupper i mangel av konkrete fødselsdatoer. I første delen av statistikken over den oppsøkende innsatsen skal vi se på begge grupper samlet. Senere skal vi se mer på våre unike brukere. Tabell 3 illustrerer hvordan treff på gata er satt sammen.

Tabell 2: Nøkkeltall oppsøkende arbeid 2021

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Oppsøkende timer totalt	1764	1525	1515	1356	1429	1372	1775
Oppsøkende økter	350	336	291	298	276	339	378
Ungdomstreff	2385	2491	2539	4006	3967	1715	2394

Tabell 3: Ungdomstreff

Aldersgruppe	Treff unike brukere		Anonyme ungdomstreff		Samlede treff 2021	Samlede treff 2020	Samlede treff 2019	Samlede treff 2018	Samlede treff 2017
	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter					
< 13 år	0	0	19	5	24	9	2	2	6
13 - 15 år	21	66	609	338	1034	778	624	1089	1141
16 - 17 år	221	114	505	135	975	1088	729	1393	1685
18 - 25 år	166	57	105	18	346	537	1154	1431	1067
> 25 år	0	0	6	2	8	33	25	47	43
Uten alder	0	0	0	0	0	46	5	44	25
Totalt	408	237	1244	498	2387	2491	2539	4006	3967

Endringer i aldersgruppene

Først til endringene generelt. Sammenlignet med 2020 ser vi en oppgang i treff av unike brukere, altså de vi allerede har et samarbeid med. Disse ble synligere på gata for oss i 2021. Oppfølgingsarbeidet og oppsøkende arbeid går ofte gå hånd i hånd hos oss. Metodene utfyller hverandre og vi liker å tro at effekten av arbeidet forsterkes. Blant unike brukere ser vi en moderat oppgang spesielt på jentesiden. Oppgangen i treff blant unike brukere er muligens et tegn på at vi får vedtak for de rette ungdommene og/ eller at vi er en attraktiv eller en lett tilgjengelig samarbeidspartner for disse ungdommene.

Den totale nedgangen i antall treff i 2021 skyldes reduserte treff blant anonyme brukere, altså for oss nye ungdommer eller ungdommer som så langt ikke så et poeng i å inngå en samarbeidsavtale med Uteseksjonen. Tabell 4 illustrerer endringer i treff sammenlignet med året 2020. Blant anonyme treff ser vi en nedgang i de fleste aldersgruppene. Derimot er det en tydelig oppgang blant de to yngste aldersgrupper på guttesiden.

Om vi tolker det slik at ungdom helst ikke burde oppholde seg der vi prøver å oppsøke de, skulle vi helst ikke sett en så tydelig økning blant de yngste guttene. Ser man på rykende ferske tall for 2022 ser det enda mørkere ut. Her ser vi mer enn en tripling av treff i gruppen "Gutter 13 - 15 år" for perioden 01.01.22 til 07.05.22 sammenlignet med samme perioden i 2021. Her tør vi å spå en økning til neste årsrapport. Det ser ikke fullt så mørkt ut for gruppen "Jenter 13 - 15 år". Her er det kun en

dobling. At det ser "mørkt ut" er selvfølgelig å sette ting på spissen - på en måte er det nok en grei indikator på at vi etterkommer mandatet vårt: å være der ungdommer er, for ungdommer mellom 13 og 25 år.

Det er for øvrig vanskelig å peke på årsaker for oppgangen i de yngste aldersgrupper. Realiteten er i alle fall at vi fra sensommeren 2021 ble oppmerksomme på en stadig yngre og svært mobil gruppe ungdommer i det offentlige rom. Det at vi har vært ekstra på utkikk etter denne gruppen øker selvfølgelig også sannsynligheten for at disse gjør seg bemerkbar i statistikken vår.

Tilbake til tallene fra 2021 ser vi at treff i aldersgruppene reduseres med økende alder (se Tabell 3). Det virker til å være en naturlig utvikling i hvordan ungdom observeres av oss i det offentlige rom. Historisk er det likevel første gangen siden vi begynte å føre statistikk at 13 - 15 åringer er alderskategorien med flest registreringer.

Tabell 4: Endringer fra 2020

	Treff unike brukere		Anonyme ungdomstreff		Økning/ reduksjon
	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter	
< 13 år	0	0	14	1	15
13 - 15 år	-6	25	320	-85	254
16 - 17 år	-29	23	-37	-70	-113
18 - 25 år	72	35	-202	-96	-191
> 25 år	-8	0	-15	-2	-25
Uten alder	0	0	-21	-25	-46
Totalt	29	83	59	-277	-106

Gruppen og individene

Er det grunn til generell bekymring for at svært unge ungdommer gjør seg bemerket i det offentlige rom. Nepper. For det første kan ikke utvalget i tallmaterialet vårt anses som representativt for den store ungdomsbefolkningen i Trondheim. For det andre handler det om ganske få som står for de fleste treff. I alle fall kan man si det om ungdommene som er registrert i fagsystemet vårt.

Til sammen 87 ungdommer utgjør gruppen av unike brukere vi har møtt på gata. Fem av ungdommene utgjør 27 % eller 174 av totalt 645 treff i 2021. Ungdommen med flest treff har vi møtt 46 ganger i løpet av 2021. 22 ungdommer har vi møtt ti eller flere ganger i rapportperioden (66,7 % av alle unike treff). For 16 av disse 22 ungdommene er Uteseksjonen et barnevernstiltak i skrivende stund.

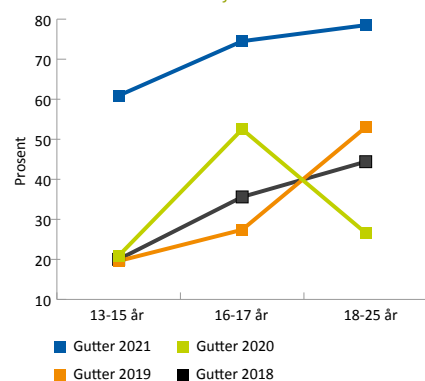
Dette uttrekk av statistikken illustrerer samspillet mellom oppsøkende virksomhet og oppfølgingsarbeidet med eller uten vedtak, samt behov for en god balanse i ressursbruken mellom de tidligere nevnte tre pilarer Uteseksjonens helhetlig tilnærming baserer på.

Kjønnsfordeling på gata i 2021

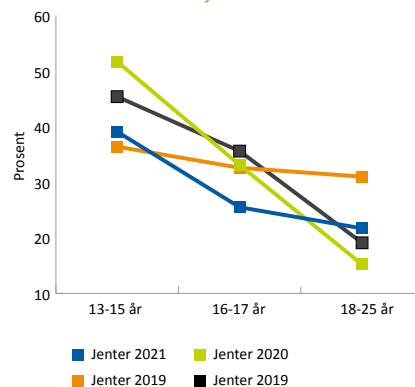
Kjønnsmessig fordeler det totale antall treff på gata seg som følgende: Gutter - 69,2 % , jenter 30,8 % (n=87; 58 / 29). Guttene har økt sin andel med 6,6 % sammenlignet med 2020.

I kategorien treff blant unike "jenter 13 -15 år" er antall treff tre ganger høyere i år enn hos gutter. Videre ser vi en oppgang i treff på unike "jenter 16-17". Økningen for begge aldersgrupper prognostiserte vi allerede i forrige årsrapport. Dette fordi vi forventet å få noen jenter på vedtak i løpet av 2021 som i 2020 hadde sørget for en

Figur 2: Prosentvis fordeling - treff gutter og alder de siste fire år

Figur 3: Prosentvis fordeling - treff jenter og alder de siste fire år

tydelig oppgang i den anonyme gruppen.. Guttene trumfer ellers ungdomstreffstatistikken i de øvrige kategoriene.

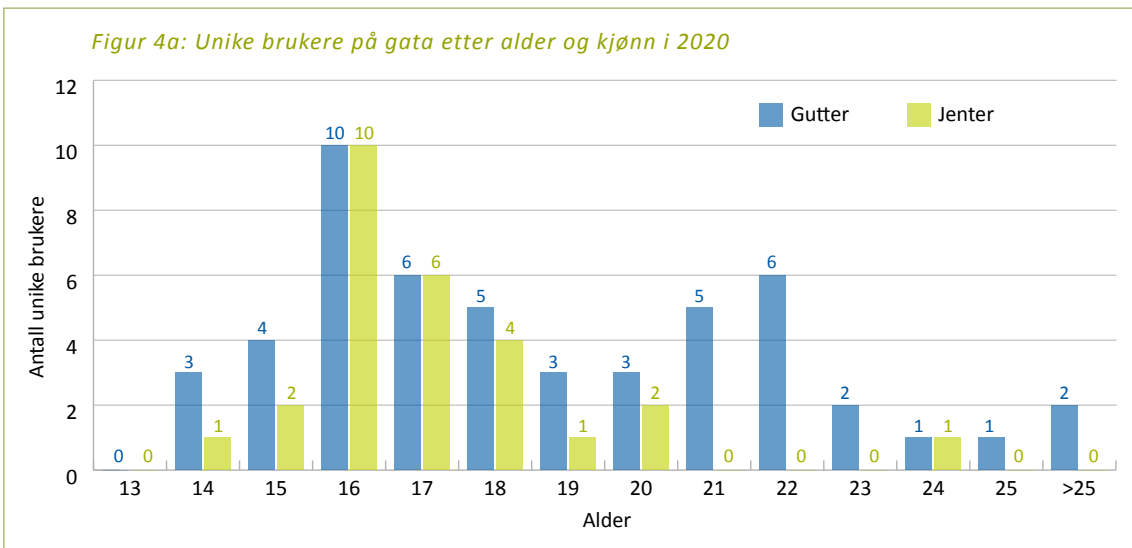
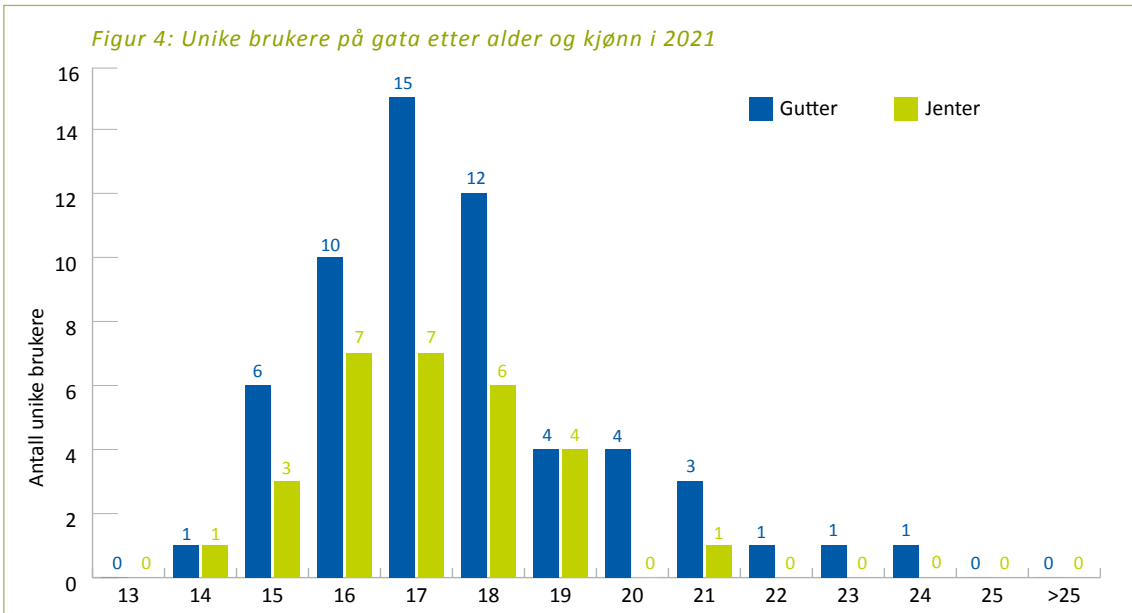
Det virker til å være et klart mønster i at guttenes tilstedeværelse øker jo eldre aldersgruppen (Figur 2), men jentene gradvis forsvinner fra gatebildet med stigende alder (Figur 3). Et lite unntak er året 2020.

Unike brukere truffet på gata

I 2021 traff vi til sammen 87 unike brukere på "gata"; det vil si den delen av ungdommene som er registrerte i fagsystemet vårt, og som vi har best data på. Aldersgjennomsnittet i gruppen sank

med 0,6 % til 17,4 år. Jentene var i gjennomsnitt 17,1 år og holder seg på samme nivå som i fjor. Guttene aldersgjennomsnitt sank fra 18,2 i 2020 til 17,6 år i 2021.

Fordelingen per bydel ser er slik: Heimdal (18), Lerkendal (21), Midtbyen (14), Østbyen (29), utenbys (5). Unike brukere sto for 645 treff totalt i rapporteringsperioden, en liten oppgang fra 2020. Treff med unike brukere utgjør 27 % av alle treff i år. Denne andelen er den høyeste siden 2017. De foregående årene lå andelen mellom 19 til 25 %. Økningen skyldes nok mindre at våre kjenninger var mer present i det offentlige rom, men heller faktumet at vi registrerte færre treff med ukjente/uregistrerte brukere i 2021.

Aldersfordelingen ser vi i Figur 4. Her vises en klar overvekt av gutter. Når vi sammenligner fjorårets fordeling i guttenes alder (Figur 4a) med året tall, ser vi tydelig den naturlige forflytningen på et år samtidig som det er vekst i alderne 15 til 18 år. For jentene sin del ser vi en økning blant 16-åringene, eller holder seg tallene på samme nivå eller avtar noe med alderen.

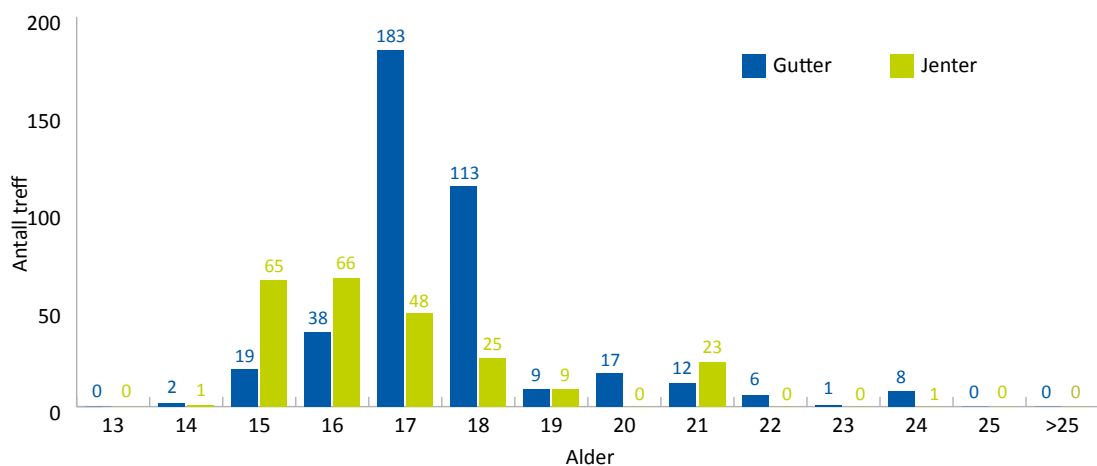
Fordeling av treff med unike brukere vises i Figur 5. Hos guttene ser vi at treff pr. aldersgruppe står i sammenheng med økningen av individene i aldersgruppen. Jentene i alderen 15 år står for omtrent dobbel så mange treff som guttene i alderen 17 og 18 år. Årsaken til denne anomalien er faktumet at den ungdommen med flest treff i 2021 tilhørte gruppen jenter 15 år.

Ser vi tendenser?

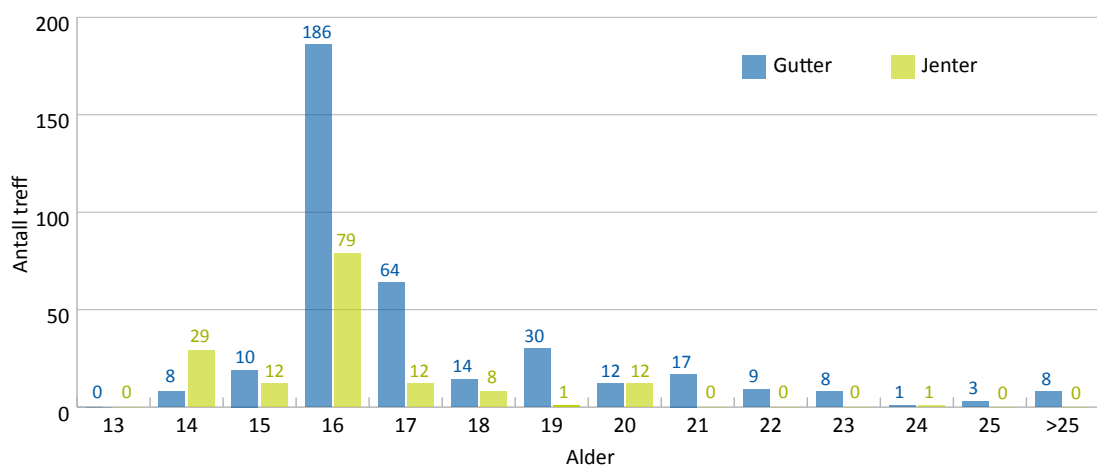
Når det gjelder prognosen for året som kommer ser vi allerede tendenser til at andelen i de yngste aldersgruppene vi møter på gata for begge kjønn vil øke. Hvorvidt disse vil være registrert som unike brukere eller anonyme avhenger av om vi får et vedtak på ungdommene og/eller om vi kommer i posisjon på gata som kan føre til et 'formalisert' samarbeid på lavterskel.

Det ser ikke ut til å bli en ny nedstenging av samfunnet i 2022 på samme måte som i årene 2020 og 2021. Samtidig vil nok ikke alt gå tilbake til "normalen" som før Covid-19 - om "normalen" fantes da. Vi regner med at spesielt de yngste aldersgruppene vil eksperimentere hvordan de skal bruke det offentlige rom i årene som kommer. Mange vil sikkert prøve å finne ut hvor langt de kan tøyne grensene hjemme med tanke på

Figur 5: Treff av unike brukere etter alder og kjønn i 2021

Figur 5a: Treff av unike brukere etter alder og kjønn i 2020

innetider, noe som det kanskje ikke var like mye behov for i Covid-årene der mange flere holdt seg hjemme.. Vi ser også muligheten for at bruddet i foreningslivet kan medføre at en del ungdommer ikke finner tilbake til fritidssysse knyttet til organisert fritid. Alt dette kan potensielt føre til at vi vil se flere unge i det offentlige rom i 2020 og fremover, og at de både finne nye møteplasser og treffes til andre tidspunkt enn vi er vant til fra tidligere.

Oppfølgingsarbeid i 2021

Oppfølgingsarbeidet deler vi grovt sett i to kategorier: Oppfølging med eller uten vedtak. Først vil vi belyse lavterskeloppfølgingen, deretter skal vi se på oppfølgingen etter vedtak.

Lavterskeloppfølging

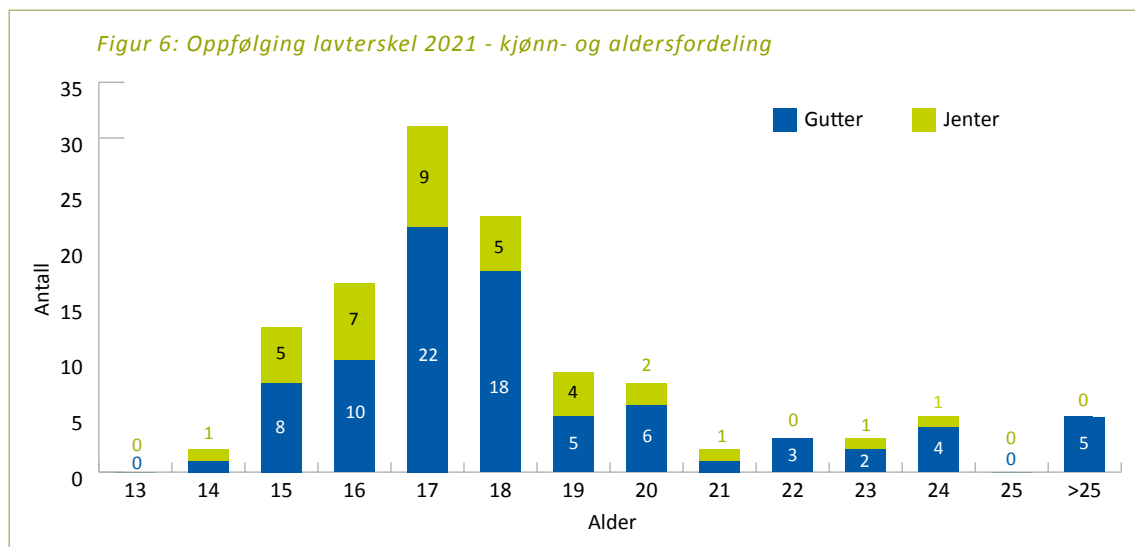
Ungdommer som får tilbud om oppfølging på lavterskel er de ungdommene som tar kontakt selv - på oppsøkende eller gjennom andre kanaler. Deres venner eller pårørende kan også formidle ungdommen til oss. Dessuten blir ungdommer henvist fra andre samarbeidspartnere som skoler, Konfliktrådet, politiet, kriminalomsorgen, voksentjenester i kommunen, BUP, PUT med flere. Innholdet i oppfølgingen kan bestå av praktisk hjelp, psykososiale samtaler og diverse programmer, deltakelse i en gruppe, eller i en kombinasjon av det nevnte (se tabell 1 for detaljer).

I 2021 fikk 121 individer (104 i 2020) ungdommer oppfølging i form av et lavterskeltilbud som ikke krever et vedtak fra for eksempel barnevernet.

Her er det viktig å nevne at et individ kan benytte seg av flere lavterskeltilbud samtidig eller i løpet av kalenderåret. Det er også mulig for ungdom med vedtak å benytte seg av tilbud som i utgangspunktet tilhører våre lavterskeltilbud.

Alderen som er oppgitt i figur 6 tilsvarer ungdommens alder ved utgangen av 2021. Aldersgjennomsnittet for lavterskeloppfølging i 2021 lå på 18,2 år (17,8 år i 2020). Medianen lå på 17 år, dvs. den aldersgruppen med flest individer. I 2017 lå aldersgjennomsnittet for lavterskelungdommer på 19 år.

Med tanke på at mandatet vårt gir adgang til å jobbe med ungdom mellom 13 og 25 år, virker det fornuftig at gjennomsnittet hos våre ungdommer bør ligge mellom 18 og 19 år. Det indikerer at vi har noe meningsfylt å tilby til både det yngste, det eldste segmentet og de i midten av målgruppen. Bare slik kan Uteseksjonens etterkomme sin målsetning om "tidlig innsats" for å forebygge utenforskap spesielt i den kritiske fasen mellom 10.-klasse og siste året på videregående skole eller lærlingetid. Samtidig er vi opptatt av å være en tjeneste som bærer preg av "sen innsats". Den "sene innsatsen" støtter unge voksne på veien ut av utenforskapet gjennom sin los- og ledsagerfunksjon inn i voksenlivet. For de som ikke har hatt de samme forutsetningene som ungdommer flest, kan det ta opp til 25-årsdagen - og vel så det - for å komme seg i en livssituasjon som er preget av selvhjelpenhet, selvbestemmelse og tilhørighet til "normalsamfunnet".

Kjønnsmessig fordeling

Kjønnsmessig var lavterskeloppfølgingen fordelt på 85 gutter og 36 jenter. Her ser vi en trend de siste to år. I 2020 økte jenteandelen med 2,4 % og fra 2020 til 2021 økte andelen med ytterligere 3,3 % på jentesiden. Flere faktorer kan ha ført til dette. Vi har fått flere kvinnelige ansatte de senere år. Det kan ha ført til økt 'rekruttering' på jentesiden. Videre har volumet av Sommerjobbprosjektet og Mestringskapital og flere jenter kan ha vært interessert i disse tilbud. En tredje faktor kan være at flere jenter trenger hjelp eller er mer åpen for å oppsøke hjelp hos oss.

Bydelsmessig fordeling

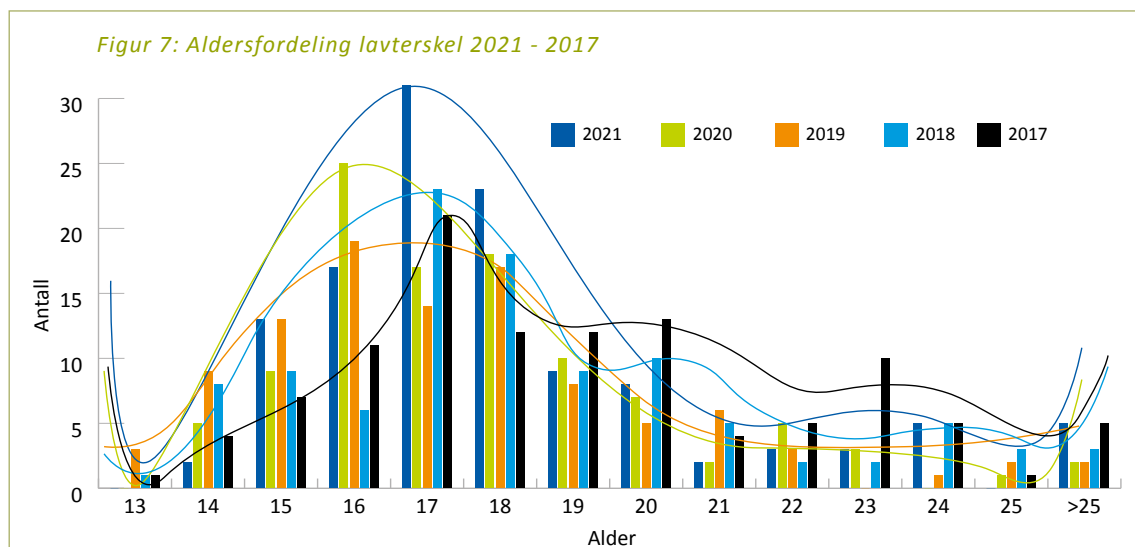
Ungdommene som mottok lavterskeloppfølging kommer fra hele byen, eller rettere sagt, fra alle bydeler. I første året etter kommunesammenslåing med Klæbu, har vi ikke merket en tydelig pågang fra ungdommer som tilhørte Klæbu tidligere. Bydelsvis fordeler sakene seg på Heimdal 26 (7 jenter / 19 gutter); Lerkendal 25 (5 jenter / 20 gutter); Midtbyen 15 (2 jenter / 13 gutter); Østbyen 48 (19 jenter / 29 gutter). Syv ungdommer tilhørte andre kommuner eller oppga ikke hvor de bodde.

aldersspenn i 2017/2018 samt at ungdommene samlet sett var noe eldre enn i de senere år. 2019 er i så måte et lite unntak der kurven flytter seg tydelig til venstre, det vil si at lavterskelungdom i sin helhet har blitt en del yngre dette året. Samtidig er bølgetoppen ikke like høy som i de to påfølgende år. I årene 2020 og 2021 har ungdommene blir marginalt eldre igjen og aldersspennet er litt mer konsentrert enn tidligere. Med tanke på utviklingen på gata, kan det virke som om aldersnittet vil synke litt igjen i 2022 om ikke over gjennomsnittlig flere av de som hadde kontakt med oss i 2021 fortsetter å benytte seg av våre tjenester i 2022.

Tidligere har vi også nevnt at andelen av jenter har økt de siste to år, hvorvidt denne utviklingen er vi usikre på. Vi liker i alle fall at vi også har mye å by på for jentene i Trondheim kommune selv om vi ikke har et kjønnsspesifikk tilbud til jenter for øyeblikket.

Tendenser i lavterskeloppfølgingen?

I årene 2017 og 2018 har kurven vært bredere og flatere enn i 2020 og 2021, samtidig som toppene har ligget noe til høyre for toppene til 2020 og 2021. Med andre ord har det vært litt bredere

Oppfølgingsarbeid med vedtak

Til sammen har Uteseksjonen fulgt opp totalt 70 vedtak etter barnevernloven (BVL) i 2021, 18 av dem var ettervernsvedtak. Dette er en tydelig økning fra 55 BVL-saker i fjor (figur 8).

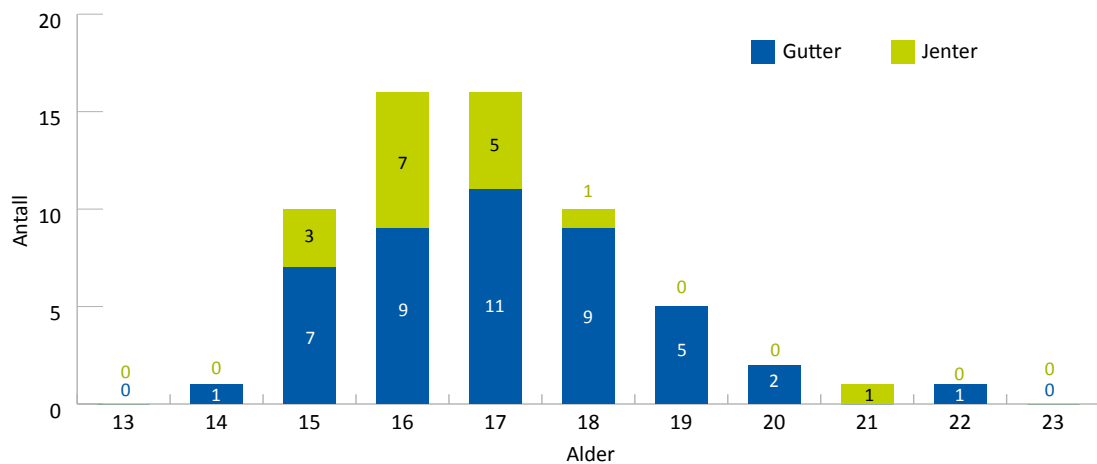
Før vi går dypere inn i tallmaterialet, vil vi påpeke at alderen som er oppgitt i rapporten er den som var gjeldende ved utgangen av 2021. Dette gir oss noen tekniske utfordringer når man skal skille mellom vedtak før og etter fylte 18 år. Et individ kan ha hatt både et vedtak etter § 4-4 hjelpetiltak for barn og barnefamilier før vedkommende frem til fylte 18 år og deretter fått videreført tiltaket

etter § 1-3 ("ettervern") i Barnevernloven i løpet av samme året.

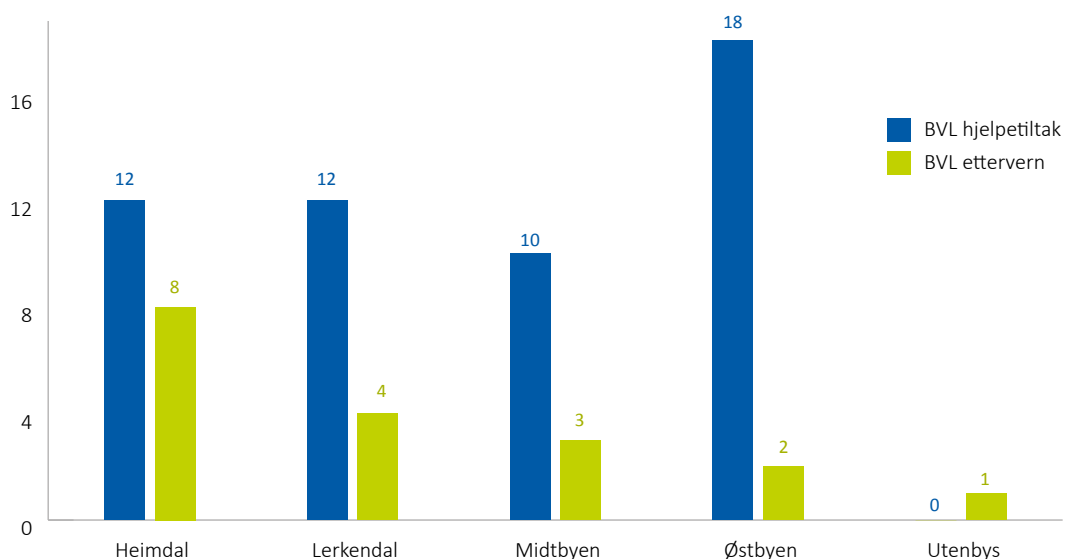
Slik sett vil det dukke opp misvisende tall når man blander antall saker og antall personer i aldersgrupper. Det er derfor viktig å se på "eplene og pærene hver for seg".

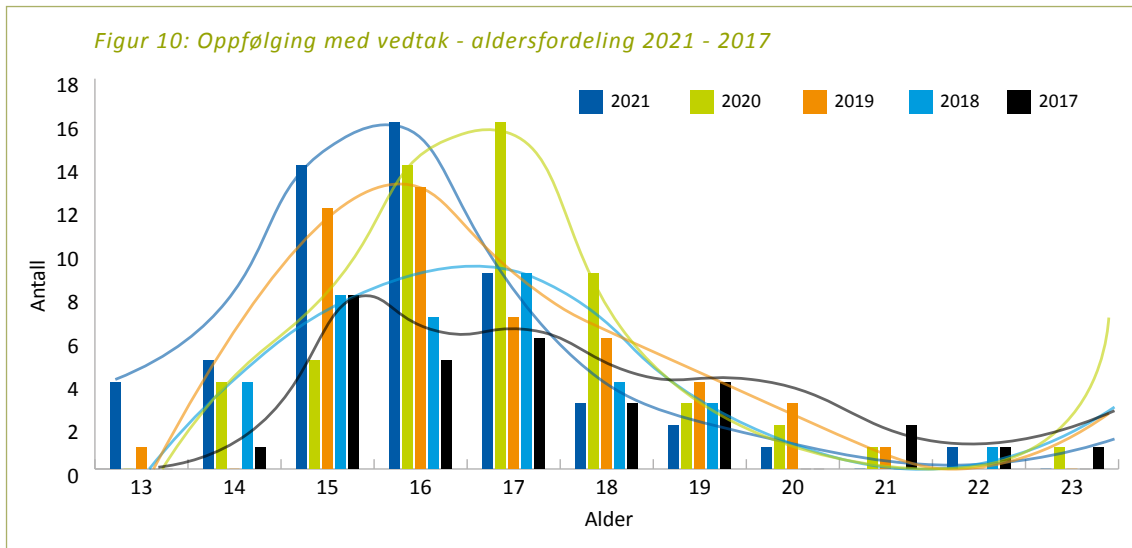
Nevnte 70 vedtak besto av 52 hjelpetiltak opp til til og med 17 år (16 jenter / 36 gutter) og 18 ettervernsvedtak for unge voksne mellom 18-25 år (2 jenter / 18 gutter). Dette betyr i praksis at åtte ungdommer hadde både hjelpetiltak og ettervernstiltak i 2021.

Figur 8: Kjønn- og alder for individene med et vedtak i 2021

Figur 9: Bydelsvis BVL hjelpetiltak og BVL ettervern totalt i 2021

Den bydelsmessige fordelingen av alle vedtak vises i figur 9. Snittalderen blant ungdommene med vedtak før fylte 18 år var 16,4 år i 2021. Jentene var i snitt 16,3 år og guttene 16,5 år. Dette betyr ingen signifikante endringer til fjoråret. Gjennomsnittsalderen for alle unge voksne med ettervernsvedtak var 18,9 år (jenter 19,5 år/ gutter 18,8 år), like som i 2020.

Figur 10 tar for seg antall og aldersfordeling blant ungdom med vedtak over de siste fem år. Toppen av kurvene stiger år for år. Dette er den suksessive økningen av antall ungdom på vedtak i Uteseksjonen. Mellom 2017 og frem til 2020 flyttet kurvene stadig flyttet mot høyre. Dette betyr hovedsakelig at bydelene har benyttet seg i større grad av Uteseksjon som ettervernstiltak gjennom årene. I 2021 flytter seg den kurven (blått) for første gang mot venstre, noe som signaliserer et økt antall av yngre ungdommer med vedtak selv om antallet av ettervernsvedtak også i 2021 fra året før.

Etter endringen i Barnevernloven som nå har åpnet opp for ettervern frem til 25 år, tidligere kun opp til 23 år, vil det bli interessant å se, hvilken utvikling vedtaksarbeidet vil ta Uteseksjonen. Flott er at Uteseksjonen allerede har en definert målgruppe opp til 25 år. Dermed kan bistå Barne-

og familietjenesten som tiltak også fremover uten at det kreves en endring i mandatet vårt. Det virker som om vi og Trondheim kommune har vært fremtidsrettet helt siden etableringen av Uteseksjonen i 2014.

Tilpasningsdyktig, tradisjonsbevisst og fremtidsrettet inn i 2022

I 2019 var alt "normalt". I 2020 befant vi oss plutselig i den "nye normalen". I 2021 håpet vi å komme oss raskt videre fra den "nye normalen", men havnet igjen i en oppoverbakke før booster-en kom og skapte nytt håp. Fagfeltene vi beveger oss i har også opplevd turbulenser: En revidert barnevernslov har trådt i kraft i 2022. Barne- og familietjenesten som organisasjon skal tilpasses for å møte lovens intensjoner samt nye kvalitetskrav. I tråd med dette innføres det et nytt barnevernsfaglig fagsystem høsten 2022. Solberg-regjeringens rusreform ble nedstemt i 2021. Likevel trer i juli 2022 lovendringer i kraft som endrer statens reaksjoner ved bruk og besittelse av narkotika. Lovendringer krever også at hver kommunene oppretter en rådgivende enhet for narkotikasaker.

Uteseksjonen lever ikke i sin egen galakse. I 2022 vil vi måtte tilpasse oss de vanlige og eventuelt ekstraordinære endringene i ungdomsmiljøene. Som del av Barne- og familietjenesten skal vi dra i samme retning som resten av organisasjonen. Vi vil være nødt til å bidra på vår måte, slik at den endrede organiseringen vil bære fruktene man håper på. Vi må også lære oss et nytt fagsystem som muligens kan bidra til at denne delen av fremtidige årsrapporter gir enda mer innblikk i arbeidet vårt. En siste stor og spennende endring i 2022 vil være bidraget vårt inn i den rådgivende enheten for narkotikasaker.

Vi ser på oss som, og vi ønsker å være en dynamisk og fleksibel tjeneste. De skisserte prosessene i 2022 vil sette våre tilpasningsevner på prøve. Det vil bli interessant å se hvordan det hele vil påvirke neste års statistikk. Vil vi kunne yte mer for innbyggerne, eller vil endringsprosessene medføre redusere tjenester i året som venter?

Samtidig som vi ønsker å være tilpasningsdyktige, er vi nødt til å være bevisst våre tradisjoner og viktigheten av det oppsøkende arbeidet. Vi er nødt til å opprettholde vårt syn på ungdom og få med oss flere: At ungdommer vil gjøre godt, at de er subjekt i sin egen "sak", at de er like-verdige samarbeidspartnere. Vi må fortsette med å ha tro på at situasjoner kan endres. Vi må fortsette med å overholde likeplikten for ungdommene, uansett hvordan vi blir utfordret. Dette både for å holde kvantiteten og kvaliteten av tjenestene våre oppe.

Med denne årsrapporten avsluttes forretningsåret 2021, og året 2022 er i skrivende stund allerede godt i gang. Våre handlinger er med på å legge grunnlaget for fremtiden og tallene for den kommende årsrapporten. I partnerskap planlegger vi fremtiden sammen med og for ungdommene. I partnerskap med våre kollegaer og samarbeidspartnere ønsker vi å så et frø for fremtiden i en felles galakse.

Et frø

Å bygge fremtiden på fortiden.

I nuet.

Uten å forhaste seg,

Eller tviholde på fortiden.

Å leve håpet

For å så et frø.

Skape vekst.

En fremtid.

(ukjent forfatter)

“JEG TRENGER PENGER ASS!”

Hva rører seg på innsiden av prosjektet Mestringskapital?

Chris Branem
Miljøterapeut og
ansatt i Uteseksjonen

Ungdommene i målgruppen til Uteseksjonen trenger penger. På lik linje med alle andre ungdommer. Våre ungdommer står i tillegg i varierende grad av rus- og/eller kriminalitetsproblematikk, eller er i ferd med å bli en del av et belastet miljø. Mange av dem har ganske voldsomme tanker om hvor mye penger de trenger, og noen finner mildt sagt negative måter å skaffe dem på. Hva de bruker pengene sine på vil variere. Naturligvis vil ikke alt gå til sunne og produktive aktiviteter. En setning jeg lærte en gang var at man ikke skal gi en alkoholiker penger i et forsøk på å bekjempe avhengighet. Den gir gjenklang i hodet mitt. Så hva er det egentlig dette prosjektet holder på med?

Ideen om prosjektet “Mestringskapital” dukket først opp etter forespørslers fra ungdommene selv. Uteseksjonen hadde gjennom flere år gitt tilbud om sommerjobb, men vi møtte stadig ungdom som også trengte jobb og penger utenom sommermånedene. Ungdom som blant annet falt ut av skole, og som ofte fikk beskjed om at de var for unge eller uerfarne i møte med en arbeidsgiver. Er målet med slike prosjekter da å bidra til å finansiere ungdommens usunne livsstil og videre bidra til at de ikke møter opp på skolen, gjennom lønnet arbeid? Svaret er naturligvis “Nei”.

“Hva skal jeg ha på meg?”. Jeg har akkurat fortalt en ungdom at jeg har gjort en avtale med butikken han håpet å få jobbe i. De ville gjerne at vi skulle komme å ta en prat.

“Ha på deg det du pleier du”, sier jeg. “De vil bare hilse på deg. Det er viktigere å gjøre et godt førsteinntrykk gjennom hvordan du er. Du vet, smile. Være høflig”.

“Jaja, selvfølgelig. Jeg er jo det”, sier ungdommen. “Hvor mye fikk jeg i timen igjen? Jeg skal bli riik ass”.

Jobb er mer enn lønna

Sett gjennom “Mestringskapital”-briller, er pengene prosjektet genererer i lønnsinntekter til ungdommen kun et biprodukt. Jeg har ikke troen på at lønna alene fra dette prosjektet vil danne grunnlaget for at ungdommene klarer seg ute i den store verden. Til tross for at verden de lever i ofte verdsetter penger over mye annet. Prosjektets mål er langsiktige, i tråd med Uteseksjonens holdning til ungdomsarbeid. Pengene ungdommene tjener er for dem “her og nå”. Den umiddelbare motivasjonen og verdien for ungdommene i å jobbe ligger oftest i lønna. En tanke om det å jobbe jeg synes de helt fint kan få ha, når de enda kanskje ikke helt vet hva de vil bli her i livet. Vi som jobber langsiktig med dem vet derimot at arbeid innebærer så mye, mye mer.

“Hvordan har første uken vært?”. Jeg snakker med ungdommen på telefonen.

“Bra ass. Men jeg er sliten mann! Hu dama er ganske grei da. Jeg kom for seint på onsdagen og hun sa det var greit. Men at det ikke måtte skje igjen. Når var det jeg fikk lønn igjen?”

Jeg mener det er det mellommenneskelige, de praktiske erfaringene, ferdighetsutviklingen og modningen som danner grunnlaget for at ungdommene skal klare seg videre i livet. Det jeg tenker er den virkelige “lønna”. Alt det andre ungdommene lærer av å stå i en jobb utover å tjene penger. Den første samtalen med en arbeidsgiver, det å bli enige om arbeidstimer, det å få tilbakemelding på arbeidet de gjør, det å lære nye ting, er eksempler på erfaringer som bidrar til en opplevelse av verdi, ansvar og troen på seg selv.

Voksne støttespillere

Ungdommene som er i jobb gjennom prosjektet har, eller får en oppfølger som bistår i det aller meste rundt arbeidsforholdet. Skulle det for eksempel oppstå konflikter eller misforståelser har ungdommene ofte behov for støtte og veiledning i hvordan problemer kan løses, og hvordan man går frem i ulike situasjoner. Arbeidsgiver er en viktig bidragsyter i dette og oppfølgeren tilbyr også her veiledning for å sikre god kommunikasjon, romslighet og løsningsfokus i møte med en uerfaren arbeidstaker. Våre samarbeidspartnere, som strekker seg fra dagligvare og kafè, til pleiehjem og barnehage, gjør en viktig jobb når

de tar imot ungdommene. Ungdommer som vanligvis føler seg på utsiden, og i konflikt med “voksenverden” trenger å møte mennesker som gir dem sjanser og ros. Ungdommene trenger slike erfaringer for å få troen på seg selv.

“Neitakk. Jeg drikker ikke kaffe enda jeg”. Ungdommen svarer høflig på forespørselen fra daglig leder om kaffe. Tøffingen som spilte så høy musikk i bilen på vei til møtet at det ristet i vinduene, er borte. Nå er det bare rak rygg, stort smil og vennlige øyne å se. Dette er åpenbart alvor. Jeg sitter ved siden av og studerer ungdommen i øyekroken. Daglig leder sitter på motsatt side. Jeg tenker tilbake på mitt eget første jobbintervju.

“Jasså, du vil jobbe her du da?”. Daglig leder tar visst også dette på alvor “Har du noen erfaring fra å jobbe i butikk fra før eller?”

Ungdommen får store øyne. Blir stille. Ser på meg. Jeg hjelper til å bryte stillheten.

Det jeg tenker er den “virkelige” lønna: Alt det andre ungdommene lærer av å stå i en jobb utover å tjene penger.

Det ene henger sammen med det andre

Å jobbe gjennom “Mestringskapital” er med på å utvikle to sentrale egenskaper ungdommen har nytte av senere i livet; mestring og kapital. Mestring i denne sammenheng handler om å mestre oppgaver og gjøremål, men også om å bygge mestringstro gjennom selvregulering, stressmestring og mestring av emosjonelle utfordringer. Kapital i denne sammenheng handler mer om humankapital, primært et samfunnsøkonomisk begrep, enn det handler om verdier i form av penger og eiendeler. Jeg velger å tenke på vår personlige kapital som summen av vår ervervede kunnskap og våre ferdigheter. Vi vet at jo mer unge mennesker erfarer, forstår og opplever at de mestrer, jo tidligere blir de best mulig rustet til å forstå verden og handle selvstendig i den.

Jeg får en telefon fra en oppspilt ungdom: "Jeg fikk jobb!"

"Hæ? Hva mener du? Du har jo jobb?", svarer jeg spørrende.

"Neinei, jeg fikk jobb! Sånn på ekte! Jeg er ansatt som ekstrahjelp", svarer ungdommen og ler. "De sa jeg hadde gjort en god jobb og sa at de trengte ekstrahjelp i sommerferien liksom, så jeg fikk jobben!"

Å tidlig opparbeide seg kunnskap og ferdigheter, kombinert med mestringstro, vil for de fleste av oss legge et grunnlag for å leve et godt liv. Ikke alle opplever denne mestringstroen gjennom skolegang i ung alder, men opplever det i større grad gjennom arbeid. Kanskje fordi praktisk arbeid for mange oppleves som umiddelbart meningsfylt og ofte produserer umiddelbare resultater. Likevel må også skolegang prioriteres og prosjektet tilbyr derfor kun inntil 10 timer arbeid i uken. Dette for å ivareta skole, fritidsaktiviteter og venner. Arbeidslivet kommer tross alt fort nok. Men tanken bak, og etter hvert våre erfaringer, er at økt mestringstro, positive erfaringer med andre mennesker og nye ferdigheter, også virker positivt inn på de øvrige arenaene i livene til ungdommen. Inkludert motivasjon til å gå på skolen. Jobb inngår slik sett i en "alt henger sammen"-tanke.

Men så handlet det om penger likevel

Som nevnt innledningsvis har Uteseksjonen tilbudt sommerjobb i en årrekke. Mestringskapital er et resultat av det vi hører i møte med ungdom som har behov for penger, sysselsetting, mestringsarenaer eller endring av miljø også ellers i året. Det finnes også andre enn oss som tilbyr liknende prosjekter rundt om i landet og i Trondheim. Erfaringene fra slike prosjekter er med få unntak positive. Både fra ungdommene selv, fra arbeidsgiverne, nettverkene rundt og for oss som organiserer. For Uteseksjonens del er slike prosjekter også, etterhvert godt dokumentert, effektiv rus- og kriminalitetsforebygging.

Isolert sett koster dette mye penger. For oss som ser at dette i de fleste tilfeller har en voldsom nytteverdi for de ungdommene vi jobber med, har vi ikke mange andre alternativer enn å søke om prosjektmidler. Et alternativ som fungerer godt når det finnes midler å søke. Sett i sammenheng med hva ungdom involvert i rus og kriminalitet koster samfunnet på kort og lang sikt, er prisen for å lønne ungdom det noen ville kalt "peanuts".

I mitt hode er ikke dette et spørsmål om det å sysselsette ungdom lønner seg i kroner og øre. Svaret er et selvsagt "ja". Det blir et spørsmål om hvor pengene skal komme fra. Så hvem ser nytten i at ungdom i jobb i mindre grad involveres i rus og kriminalitet? Hvem tjener på at flere ungdommer igjen finner motivasjon til å gå på skole? Hvem tjener på at ungdom blir mindre avhengige av hjelpeapparater og selv klarer å navigere i livet?

Spleiselag anyone?

“ Å tidlig opparbeide seg kunnskap og ferdigheter, kombinert med mestringstro, vil for de fleste av oss legge et grunnlag for et godt liv.

Om straff og russamtaler

Geir Vågen
*Psykologspesialist
 og ansatt i Uteseksjonen*

Rus og rusproblemer er tema som har opptatt Uteseksjonen, og diskusjonen rundt samfunnets reaksjoner på ulovlig rusbruk har blitt aktuell i forbindelse med rusreformen. Det har vært en interessant diskusjon, ikke minst fordi vi har hatt ulike syn og meninger også internt hos oss. Hva ville egentlig konsekvensene av å fjerne straffereaksjoner blitt? Selv om det er andre land som har gjort seg erfaringer med dette, er det ikke så tydelig hvilke konklusjoner vi kan trekke av det. En psykologisk side av dette er hvordan straff kan endre oss. Straff og trusler om straff påvirker menneskers tanker, følelser og atferd, men hvordan lærer mennesker egentlig av straff?

Effekten av straff

Straff kan fremstå som om det effektivt påvirker læring ettersom virkningen er akutt. Straff virker der og da, som en smekk på fingrene som strekker seg etter kakefatet, men bidrar ikke nødvendigvis til læring av ønsket atferd. Kanskje kan du lære at noe står mellom deg og det du ønsker å oppnå. Hva gjør du da? I forhold til rusbruk har ønsket vært at ungdom skal tenke som reven i Æsops fabler som ikke når opp til druene, så han tenker "høyt henger de, og sure er de".

Barn, unge og voksne trenger rettledning, men hvor nyttig er straff i den sammenhengen? Det er en enkel logikk i straffen som skal hindre at uønsket atferd skal være lønnsom. Vi kan tenke dersom en handling har flere ulemper enn fordeler, vil vi ikke utføre den. Dette stemmer ikke nødvendigvis. Det kan ha mange årsaker. Først og fremst er det vel bedre å forsøke å unngå straffen og ikke gi opp det som er målet, i hvert fall i de tilfellene hvor vi ikke synes vi gjør noe galt i første omgang. Er vi uenige i at straffen er rimelig kan vi også kjenne en bitterhet overfor de som straffer oss, eller hindrer oss i å oppnå det vi ønsker.

Når vi brukte munnbind under koronatiden, var det fordi vi vil unngå straff? Jeg tenker det er mer avgjørende hva andre gjør, og at vi har en grei forståelse av hvorfor vi selv også bør gjøre det. Vi har tillit til at andre gjør rimelige valg, og at de for det meste vil oss vel. Når vi følger reglene handler det som oftest om noe annet enn frykten for å bli straffet hvis vi bryter dem. Slik er det også med ulovlig rusbruk. Det er lite som tyder på at vi utvikler tillit til noen fordi de har makt til å administrere straff.

Straff kan føre til mer selvopptatthet og mindre innlevelse i andre menneskers reaksjoner.

Når mennesker påføres straff er det gjerne med et håp om at det skal føre til refleksjon over hva de har gjort galt, men de som straffes vil gjerne være mer oppmerksomme på hva de utsettes for i straffereaksjonen enn hva de selv har gjort galt. Straff kan føre til mer selvopptatthet og mindre innlevelse i andre menneskers reaksjoner. Bruk av straff for rusbruk kan ta fokuset bort fra hva rusbruken påfører familie og venners bekymring og ubehag med rusbruken. Det vil være store individuelle forskjeller på hvordan straffereaksjonene fungerer i ulike tilfeller.

En mulig konsekvens av straff, eller trusselen om straff er at det kan føre til forsøk på å unngå straff heller enn å unngå atferden den er tenkt å forebygge. Det fører til at det kan bli mer aktuelt å lyve og å skjule rusbruken. Det kan igjen føre til at det blir vanskeligere å skape tillit. Det å holde rusbruken skjult kan fremstå som det mest fornuftige. Det trenger ikke alltid være slik. Det finnes tilfeller hvor ungdommer kjenner de har holdt på en hemmelighet de endelig gir slipp på, og opplever en innrømmelse som en lettelse, og det kan være starten på en forandring.

Hvem vil ungdommene lytte til?

Om vi fortsatt skal bruke politi og rettsapparat i forsøket på å regulere rusbruk blant ungdom, bør vi reflektere over hva som fungerer, og på hvilken måte. Straff kan være feil virkemiddel om vi ønsker å gjøre noen ansvarlige for egen atferd. Straff eller trusselen om straff er en ytre styring i motsetning til egen refleksjon over hva som er rett og galt.

Straff er rettet mot handlingen, og ikke mot årsaken til handlingen. Motivasjonen er styrt

av tanker og følelser, og ettersom vi er sosiale vesener, vil våre valg i betydelig grad påvirkes av andre mennesker som av ulike grunner er viktige for oss. Reaksjonene på rusbruk kan påvirke disse forholdene på både godt og ondt. Straffereaksjoner kan endre personlige relasjoner. Knytter straffen deg nærmere de som administrerer straffen, eller til de som vil rettfærdiggjøre handlingen? Det blir viktig om reaksjonene blir oppfattet som rimelige for de som utsettes for dem. I møtet med politi, rettsvesen og hjelpeapparat vil det være ulike oppfatninger av hvor godt de blir møtt. Er det i politiet eller i rusmiljøet de opplever omtanke og forståelse? Hvem vil ungdommen selv oppfatte som den som er best egnet til å forstå sine tanker og følelser, og tilby sosial støtte? Hvem er det som kan bli de personene som ungdommen ser til når hun eller han er usikker på sine egne valg?

Dette er vesentlige spørsmål når vi ser på hvordan samfunnet skal behandle ungdom som bruker rusmidler. Slik jeg ser det er det naivt å tro at straff og hjelp går hånd i hånd, og at det uten videre kan bli to sider av samme sak. Det er også for enkelt å vise til enkelte skjebner for å begrunne at straff fungerer eller ikke. Både tilhengere og motstandere av avkriminalisering vil ha rikelig med anekdotisk bevis for sine standpunkter, men det vil også være en risiko for at det å bli straffet bidrar til utvikling av en identitet som uønsket, en person andre anser som et problem.

For noen blir straffet vendepunkt, for andre er det en bekreftelse av at myndighetene er ute etter dem, og at det finnes en dobbeltmoral i samfunnet som godtar eller overser rusbruk hos noen, men straffer andres rusbruk.

Ta ungdommene på alvor

USiT møter ungdommer med ulike oppfatninger om sitt eget rusbruk, og både tilhengere og motstandere av rusreformen ønsker å tillegge de kommunale tjenestene en større rolle gjennom russamtaler. Uavhengig av rusreform eller ikke er det verdt å se på hvordan ungdommer opplever møtene med politi og hjelpeapparat når vi skal vurdere hvilke reaksjoner som er nyttige og for hvem.

Hans Olav Fekjær, som var en nestor i norsk rusbehandling skrev en gang at når vi forsvarte alkoholbruken hos voksne, og straffereaksjonene overfor ulovlige rusmidler blant unge, undervurderte vi ungdommers åndsevner. Det har også kommet tydelig frem at det ikke er de sosiale gruppene som bruker mest ulovlige rusmidler som straffes oftest. Det blir spesielt synlig i Oslo hvor rusbruken er størst på vestkanten, mens straffereaksjonene er hyppigst på østkanten. Hvis russamtalen oppleves som en forlengelse av et urettferdig og lite hensiktsmessig straffesystem, vil også ungdommens tillit være lav, og forpliktelsen til å være ærlig og meddelsom være lavere.

Tidligere statsadvokat Tor Axel Buch fortalte i et foredrag at politiet ikke lenger går ut og leter etter rusmidler hos brukere. De mange beslagene skyldes at politiet finner rusmidler når de undersøker andre saker. Betyr det at årsaken til at ungdommer blir tatt og straffet for besittelse og bruk, er at de i utgangspunktet blir definert som mistenkelige? Hvis vi skal ha et straffesystem som også skal lede til gode samtaler hvor tillit er viktig bør reaksjonene i det minste oppleves som noenlunde rettferdige.

Jeg skrev innledningsvis at jeg har stor tro på at vi former atferden vår mer ut fra hva andre gjør enn hva vi tenker om hva eventuelle straffereaksjoner for våre handlinger skal være. Ut fra det ståstedet

vil jeg også mene at rusbruk ikke er et rent individuelt fenomen. Hva vi gjør påvirker også andre rundt oss. Helseskadelig atferd er også sosiale handlinger. Om du bruker rus er du også med på å legitimere det for andre. Skadelig rusbruk er også en belastning for pårørende, og det er et åpenbart tema for russamtaler. Det er ikke noe i veien for å stille spørsmål ved ungdommers tanker om hvordan deres rusbruk påvirker andre, men bør også respekteres som selvstendige personer med egne erfaringer, tanker og følelser. Opplevelsen av å bli straffet kan føre til større behov for å rettfærdiggjøre egne handlinger fremfor å utvikle forståelse for andres perspektiver. Ungdommene må bli tatt på alvor selv når de bryter med normer og regler.

Hva med de som ikke ønsker hjelp? Gir det mening å sende noen til russamtaler etter første eksperimentering med alkohol? Hvis ikke, er det annerledes med ulovlige rusmidler? De færreste som forsøker rusmidler vil utvikle avhengighet og alvorlige helseproblemer. Hvordan skal vi hjelpe de som ikke ønsker hjelp, men heller vil se hvordan de kan få avsluttet samtalen så raskt som mulig, eller de som har en sterk skepsis og mistro til russamtaler.

Uteseksjonen og våre gode kollegaer i *Enhet for psykisk helse og rus* vil sammen få ansvaret for russamtaler, og det er gode grunner til at vi sammen skal ta ansvar for dette. Vi ser frem til oppgaven og vil jobbe for å finne best mulige måter å gjennomføre dem på samtidig som vi ser at det kan være mange utfordringer med disse samtalen. Vi vil jobbe for at flest mulig skal oppleve at målet disse samtalen er hjelp og støtte, og ikke urettferdige straffereaksjoner. Mitt håp er at vi vil klare å utfordre ungdommene til egne refleksjoner og oppnå økt innsikt og forståelse for egne handlinger.

LADE MOTOR RACING

Bjørn Roar Jenssen
Barnevernspedagog,
agronom, motorsykel-
reparatør, tiltaks-
ansvarlig Lade Motor
Racing og ansatt i
Uteseksjonen

Tidligere år så har jeg skrevet om hvorfor det er viktig for vårt tiltak å reise på tur sammen, og jeg har skrevet om hvorfor vi erfarer at enhetsskolen er en “taper-arena” for mange ungdommer sett med våre øyne. Nå er det såpass lenge siden tiltaket vårt har fått mediedekning at jeg vil bruke årets årsrapport til å fortelle om hva Lade Motor Racing, LMR, egentlig er for noe. Hva er vår filosofi, og hva er vi i dag sammenlignet med hva vi var da jeg startet som vikar i tiltaket for 10 år siden?

Da jeg starta som vikar i stillingen som tiltaksansvarlig var LMR en del av Ungdomsenheten i Trondheim og Dagskolen. Tre dager i uka var jeg “lærer” ved dagskolens alternative skolearena og en kveld kveld i uka jobba jeg på LMR. Den andre kvelden det var aktivitet på LMR var det Stig. som var en av grunnleggerne av tiltaket, en lærling og frivillige fra Amcar klubben som tok seg av driften. Den gang da var LMR tettere knyttet til Trondheim American Car Club, ACCT. Det var et uttalt mål for LMR å rekruttere et visst antall ungdommer til klubben per år, da dette ble regna som et pro-sosialt miljø. Motorsporten som vi drev den gang med var dragracing. Vi ble invitert på klubbkvelder i ACCT, vi var siste stoppested for ACCT sin cruising en gang i året, og vi deltok med stands på treff og utstillinger i tillegg til å utøve motorsport både lokalt og med reiser i Norge og Sverige.

Trondheims kommunale tjenester er i konstant utvikling, og alle tjenester blir påvirket av det. Så ved avviklinga av ungdomsenheten i 2014 ble Lade Motor tydeligere todelt. Roger Bøkset (den andre grunnleggeren av LMR) forble ansatt i dagskolen og fortsatte som tiltaksansvarlig for driften på dagtid, altså den alternative skolearenaen. Jeg fikk jobben som tiltaksansvarlig for Lade Motor Racing som ble lagt til Uteseksjonen.

De senere årene har det blitt færre lokale dragracingarrangementer. De nærmeste banene vi kunne konkurrere på ble Sundsvall og Gardermoen. Noe av poenget med tiltaket er at ungdommene våre skal få vise frem ferdighetene sine lokalt i prososiale settinger.

Dermed måtte vi tenke nytt og vi bestemte oss til å gå over til bilcross. Det kan ikke være noen særlig stor overgang tenker kanskje mange, men det er det. Dragracing er tett knyttet til Amcarmiljøet som vi hadde jobba for å bli en del av og vi risikerte med vårt bytte å miste den kontakten.

Samtidig så vi flere fordeler med overgangen. Bilcross er Norges folkesport innen motorsport. Sammenlignet med drag race, så koster utøvelsen av sporten svært lite. Dette gjør at det er oppnåelig for mange å fortsette med bilcross etter at de er ferdige med LMR. Det gjør at du blir en del av et lavterskelmiljø innen en sport med mange utøvere i alle aldre. Det arrangeres mange løp bare i Trøndelag i løpet av en sesong, og er du innstilt på å reise rundt så kan du konkurrere så og si hver helg i hele Norge. I tillegg så får man i sesongen mulighet til å dra på kjøretrening to ganger i uka i motsetning til drag race der det kun var snakk om å kjøre konkurranse. For noen av ungdommene våre så var denne overgangen uaktuell. De hadde sin tilknytning til ACCT og ville fortsette med dragracing. Disse startet sitt eget team, AKM Racing, med lånt utstyr fra LMR. De fikk en veldig lærerik periode og interesserte kan lese om AKM Racing i en tidligere årsrapport. En av ungdommene i dette teamet, som nå er en ung mann i fast mekanikerjobb, jobber i tillegg som erfaringskonsulent på tilkalling hos oss på LMR.

Dagens situasjon

Hva vi egentlig driver med og hva står vi for i dag?

Vi er per i dag to faste ansatte i Uteseksjonen som jobber ved Lade motor. Det er undertegnede som er utdannet motorsykelreparatør og barnevernspedagog, og min kollega som har jobbet mange år som mekaniker i forskjellige firma og som de siste 20 årene har drevet sin egen nisjebedrift innenfor kjøretøy. Han har også

vært svært aktiv innenfor bilcross og rallycross, og har hatt et mangeårig engasjement som fotballtrener for ungdommer. I tillegg har vi som nevnt vår erfaringskonsulent som til daglig jobber som mekaniker, og vår nyeste medarbeider som tidligere har jobbet som rørlegger, men som i skrivende stund jobber med sin masteroppgave på siste året av lærerutdanninga.

Vi beskriver LMR som et rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak for motorinteresserte ungdommer. Våre ungdommer blir rekruttert av BFT, USiT, samt ulike skoler som opplever at de har ungdommer som faller utenfor de ordinære fritidstilbudene. Vi kan ta i mot ca. 8 ungdommer, alt etter gruppesammensetning og hvilke utfordringer hver enkelt står overfor. Deltakerne er per i dag i alderen 13-21. De fleste slutter når de er 18-19 år. Da har de som regel blitt ferdige med videregående, eller er inne i et lærlingeløp og har skaffet seg førerkort og er på et "annet sted i livet" hvor det vi kan tilby blir litt for barnslig.

I tillegg til den ordinære driften så har vi også hatt et eget prosjekt hvor vi hjalp en skole i Trondheim ved å tilby en dag i uka med å gi verkstederfaring til 10 gutter på ungdomstrinnet, som slet med å delta i ordinær undervisning. Prosjektet gikk fra november til sommerferien dette året. Det ga skolen "pusterom" en dag i uka slik at de fikk jobbe med sine strukturer og det ga oss en mulighet til å bli kjent med guttene på en arena som de trivdes. Denne kunnskapen delte vi med skolen, slik at de fikk et litt annet syn på de aktuelle ungdommene og en mulighet til å bruke vår kjennskap til dem når de skulle tilrettelegge skolehverdagen.

“

Når vi lykkes med å skape en arena hvor de kan vokse og utvikle seg, så gir det oss en plass hvor vi kan møte dem og være trygge voksne hvis de trenger noen å snakke med.

Regler:

LMR har ikke mange regler, de få vi har opplyser vi om i inntakssamtalen som vi pleier å ha før ungdommene får begynne hos oss.

Reglene lyder som så:

Vi har nulltoleranse for rus. Ingen får møte hos oss i rusa tilstand. Det er rett og slett for farlig på et verksted og på en bilcrossarena. Det er i tillegg demoraliserende for gruppa.

Vi har nulltoleranse for mobbing. LMR skal være en trygg plass for alle deltakerne og en hver form for mobbing, eller ufin atferd retta mot andre er uakseptabel.

De som bryter et av disse to punktene får dra hjem for kvelden og komme tilbake neste gang og fortelle oss hva vedkommende skal gjøre annerledes i framtiden. Vi etterstreber dessuten en respektfull og høflig omgangstone og et språkbruk med minimal bruk av ukvemsord.

I løpet av de ti årene jeg har jobbet ved LMR så har noen har blitt sendt hjem ved to anledninger. De fleste har en forståelse av hva som er akseptabelt med tanke på atferd overfor andre, og de lar seg lett korrigerer når vi voksne sier i fra. Det er lov å gjøre feil både med tanke på arbeidsoppgaver og atferd, noe vi skal komme tilbake til. Med tanke på regelen om rus så utelukker dette ungdommer som har et etablert rusmisbruk fra vårt gruppetilbud. Derfor har vi av og til jobbet med disse ungdommene og gitt dem verkstederfaring som en tiltak på dagtid når vi har hatt ressurser til det, samt gitt dem tilbud om å bli med i gruppa etter hvert som vi har lært dem å kjenne.

Filosofi

Vår filosofi er:

Det er lov å gjøre feil, for det er gjør alle mennesker, og tillegg er det enormt lærerikt.

Vi pleier å si at vi setter større pris på at man prøver seg på ulike arbeidsoppgaver og feiler og ødelegger ting, enn at man er passiv og gjør svært lite. Samtidig så har vi gjennom år med erfaring blitt flinke til å gi oppgaver som utfordrer, men som lar seg løse med litt innsats. Det gir god mestringfølelse! Derfor er det også viktig at vi har et godt miljø uten erting og mobbing, slik at alle tør å prøve og feile.

Mestringsfølelse er nøkkelen til så mangt. Vi jobber "skulder ved skulder" med ungdommene våre og vi har et mål som er felles, nemlig at de skal få kjøre mest mulig kommende sesong. Samtidig som ungdommene kjenner på mestring så forsøker vi å dyrke felleskapsfølelsen og få dem til å fungere sammen som et team. Vi vil gjerne at de løser utfordringer sammen og lærer seg å samarbeide. I tillegg så legger vi til rette for at de skal tilegne seg mest mulig kunnskap som har en overføringsverdi til de eventuelt starter på en eller annen form for yrkesfaglig utdanning.

Når vi lykkes med å skape en arena hvor de kan vokse og utvikle seg, så gir det oss en plass hvor vi kan møte dem og være trygge voksne hvis de trenger noen å snakke med.

Som en del av USiT så er det lav terskel for å få hjelp med det som det for ungdommer kan være vanskelig å stå i alene med. Så når det trengs får de individuell oppfølging fra ut. i andre tidsrom enn på kveldene på Lade Motor, og vi har også mulighet til å koble dem sammen med en kollega med riktig kompetanse i USiT.

Avslutningsvis så hadde jeg en plan om å bake inn noe faglitteratur som underbygger det vi driver med, både fra eget fagområde og fra vår kommende lærers fagområde. Men jeg har ombestemt meg. Jeg vil heller si at ved hjelp av vår egen filosofi så kommer vi langt, og vår aller aller viktigste oppgave er å være trygge og gode voksne rollemodeller for våre gutter som skal bli menn.

ET BLIKK TIL FINLAND

- FINSKE TILSTANDER I TRONDHEIM?

Da er min ring sluttet. Jeg har vært så heldig å få meg fast stilling i Uteseksjonen i Trondheim. Dette er en plass der jeg har følelsen av å komme hjem, etter 15 innholdsrike og spennende år i andre deler av hjelpeapparatet.

Anne Elina Sippala
Barnevernspedagog og
ansatt i Uteseksjonen

Men opprinnelig kommer jeg fra Finland. Derfor ble jeg inspirert til å skrive om den finske ungdomsloven som er utformet for å sikre ungdommene et godt liv. Dette innebærer også at sosialt oppsøkende ungdomsarbeid er lovfestet; for nettopp å fange opp og sikre at denne grupperingen av ungdommer som ellers ikke fanges opp av det ordinære hjelpeapparatet, kan få den støtten og hjelpen de er i behov av.

Videre vil jeg skrive om trender blant risikoungdom i deres bruk av illegale rusmidler og voldsbruk i Helsinki, som er faktorer som kan stå i veien for at unge mennesker kan utvikle et godt liv.

Jeg har i den forbindelse vært i kontakt med et tilsvarende tjenestetilbud i Helsinki - Nuorisotyö raiteilla (heretter kalt NTR) - som betyr Ungdomsarbeid på skinner.

Metaforen er valgt med tanke på det lokale tognettet i Stor-Helsinki, som inkluderer alle togstasjoner, ungdomshus, kjøpesentre, skoler og andre møteplasser for ungdom ute på gata.

NTR samarbeider med andre lokale ungdomstjenester, ungdomsorganisasjoner, politi, ordensvakter og andre. De støtter og gir trygghet til ungdom der ungdom ferdes på fritiden sin. Siden 2019 har NTR også utvidet virksomheten sin til andre kommuner rundt den finske hovedstaden.

NTR kan sammenlignes med Uteseksjonen. Jeg har bedt tjenesten om å fortelle om hvilke trender i volds- og narkotikabruk de har sett blant deres ungdommer de siste par årene. Jeg har også bedt dem fortelle om hvordan de møter slik problematikk og om dette har endret seg de siste årene.

Men først vil jeg si litt om hvordan den finske lovteksten lyder.

Den reviderte ungdomsloven, som erstatter forrige versjon fra året 2006, ble gjeldende fra 1. januar 2017. Formålet med loven er å styrke ungdommenes mulighet til å delta og påvirke i samfunnet og fremme ungdommers stilling. I den reviderte versjonen defineres lovens virkeområde på nasjonalt ungdomsarbeid og -politikk. Loven gjelder for alle opp til 29 år.

Alle de kommunale ungdomsstyrene har vært med på å utforme den siste utgaven. Loven skal støtte og sikre de unges vekst, utvikling og selvstendigjøring ved å tilrettelegge for gode oppvekst- og livsforhold, altså retten til et godt liv. Målene i loven definerer felles ansvar, variert og flerkulturelt kulturtilbud, varig utvikling, sunn livsstil, respekt for omgivelsene/ nærområdet og livet samt tverretatlig samarbeid.

Ungdomsloven skal bedre de unges deltagelse og innflytelse. De unge skal høres i nasjonalt ungdomsarbeid, og dermed styrkes posisjonen til alle ungdomsorganisasjoner og ungdomsstyrer generelt, slik at de kan være med på å påvirke i spørsmål som gjelder dem. Ansvar for hvordan ungdomsarbeid skal organiseres ligger til de ulike kommunene rundt omkring i landet. Loven sikrer på et nasjonalt nivå ressurser til alt forebyggende ungdomsarbeid i Finland.

NTR sin målgruppe er ungdommer, som defineres som sårbare, risikoungdom med sammensatte utfordringer. Det opplyses at i Helsinki har denne gruppen vokst seg litt større det siste året og forskjellene til "normalungdom" har økt. Utfordringene deres går ut på forskjellig problematikk knyttet til voldsbruk, narkotikaforbrytelser og psykiske helseutfordringer. Narkotika- og voldsbruk opptrer parallelt blant de unge. De idealiserer raske penger, omdømme

og anerkjennelse. Når man ikke har tilhørighet til noe og tilliten til voksne er brutt flere ganger, finner de fellesskapet på gata. For litt over to år siden dukket en slik gruppering opp, som beveget seg fortrinnsvis i Øst- Helsinki og områdene rundt sentralbanestasjonen. Bruken av narkotika, vold og tyverier var vanlig blant denne gruppen.

Per i dag har en tilsvarende, ny og større gruppering dannet seg, og består av ungdom fra et større område. Unge under 18 år er ikke en del av organisert kriminalitet, men de opererer som "løpegutter" for voksne bakmenn. Det virker som bruken av ungdom under 15 år, altså de under den kriminelle lavalder, har økt. De brukes til ulike salgs- og transportoppgaver.

Motivasjonen for slik tilhørighet blant de unge er ofte knyttet til mulighetene for raske penger, som brukes på innkjøp av trendy, dyre merkeklær. De unge selger fortrinnsvis marihuana, el-sigaretter, snus, alkohol, stjalne belter, klær og telefoner/ AirPods for å tjene penger. En måte for disse ungdommene å få respekt og anerkjennelse på er ran (penger og klær). Da brukes ofte stikkvåpen for å true. Kjøp og salg fører ofte til gjeld, og voldsbruk kan utløses for relativt små summer. NTR har sett tilfeller med knivstikking for gjeld på 20 euro (ca. 200 kr).

Skolegang er for disse ungdommene er lite interessant, da fordelene med skole ikke er synlige, mens raske penger tjent på gata er enklere oppnådd. Bruken av sosiale medier oppgis å være en stor del av denne trenden, og brukes for markedsføring og bygging og opprettholdelse av eget omdømme. Videoene inneholder nedverdiggende handlinger og vold, samt skrytevideoer gjerne med størst mulig mengder rusmidler.

Spesielt blant unge ungdommer kan NTR se idealisering av underkulturer fra Sverige og

“

Unge under 18 år er ikke en del av organisert kriminalitet, men de opererer som “løpegutter” for voksne bakmenn.

Storbritannia, og mange oppgis å hente inspirasjon fra Netflix- serien Top Boy.

Årsaken til ungdommenes handlinger ligger likevel dypere; liten tilhørighet til storsamfunnet; identitetsbygging ligger i krysspreset mellom kulturen i hjemmet, i skolen, på fritiden og ellers i ungdomskulturen. Videre har mange foreldre med svak foreldrefungering eller utfordringer knyttet til språk- og kunnskapsmangel, de unge kommer for sent inn i hjelpeapparatet, deres utfordringer har blitt for komplekse og barnevernet mangler virkemidler og handlingsrom. Disse ungdommene er i stor risiko for å havne i utenforskap.

NTR har sett en utvikling de siste par år, der spesielt unge som rømmer hjemmefra eller fra barneverninstitusjoner, har økt. Disse havner i sårbare posisjoner, hvor de må klare seg fra dag til dag. Disse unge er spesielt utsatte for rusmiddelmisbruk og for vold (både som offer og overgriper), og spesielt jenter er utsatt for seksualforbrytelser. Blant de unge som misbruker

narkotika, er marihuana mest utbredt, og holdningene til marihuana har blitt stadig mer positive og denne trenden virker å fortsette. Videre misbrukes medikamenter som benzodiazepiner og man ser blandingsmisbruk i kombinasjon med alkohol. Ecstasy fremkommer i partysammenheng. Injisering/sprøytemisbruk ses sjelden, spesielt blant de unge under 18 år.

NTR jobber og opererer opp i mot disse trendene og fenomenene i tett samarbeid med øvrig hjelpeapparat, og man etterstreber relasjonsbygging og å skape tillit hos de unge i møte med dem på dagligdagse arenaer. Resultatene krever langvarig jobbing opp imot de unge, fordi tilliten til de voksne er generelt tynnslikt. For å bygge tillit, jobber de med fremgangsmåter som beskrives gjennomsiktede, og man søker alltid å få med seg den unge, også i situasjoner som krever reaksjoner som for eksempel samarbeid med barnevern. NTR søker ikke alltid å knytte de unge opp imot NTR's individuelle kontakt med enkeltungdom, men kan

FOTO: NUORISOTYÖ RAITEILLA

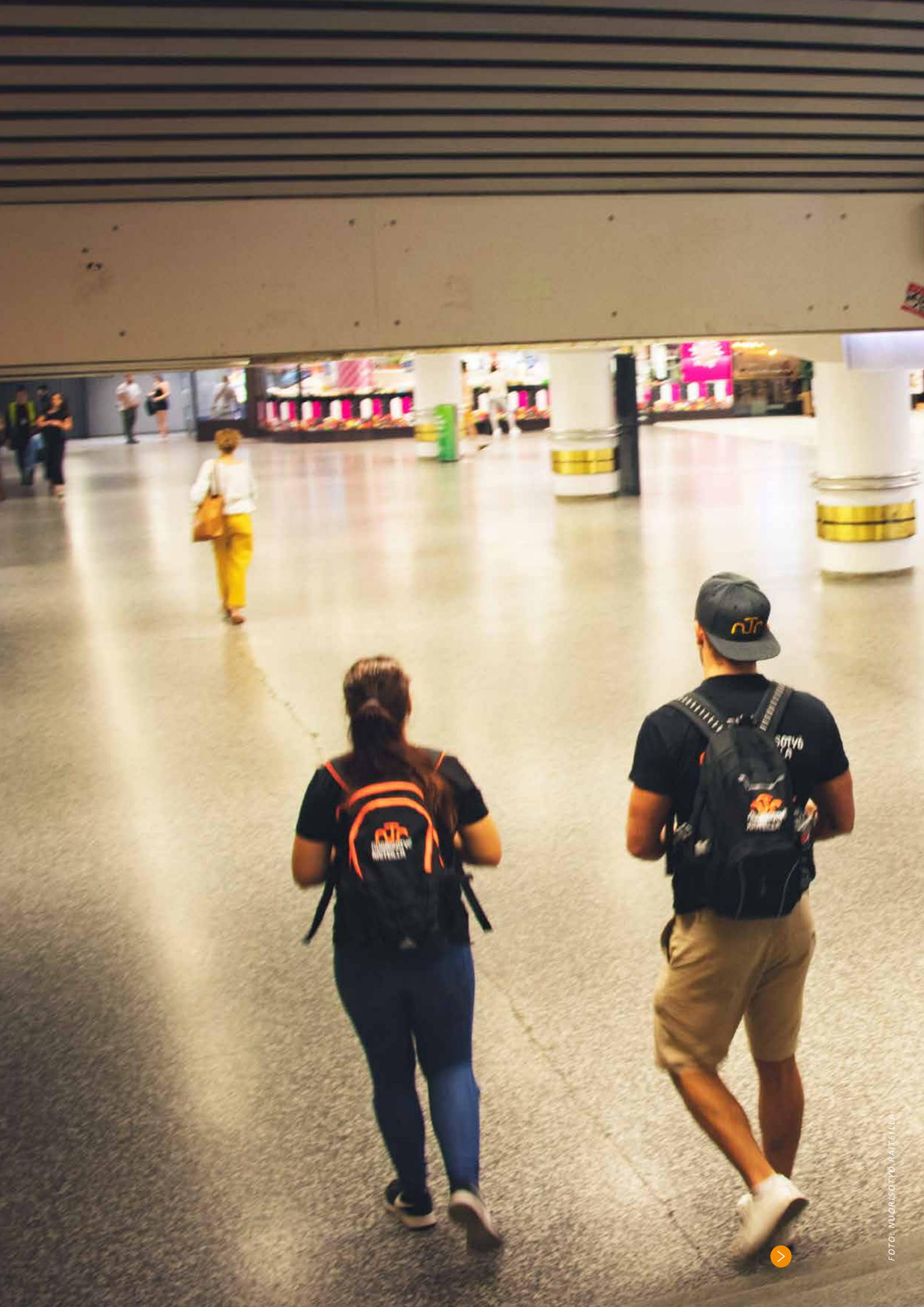

fungere også som brobyggere mellom den unge og å aktivisere allerede eksisterende hjelpetiltak. NTR samarbeider tett med tre ulike politistasjoner i hovedstadsområdet, slik at statusbilde av de unges situasjon er til enhver tid dagsaktuell og det kan dermed samarbeides om felles forståelsesmodeller i hvordan forebygge konflikter og problemområder. Videre vises til samarbeid med tjenester i 3.linje som Aseman Lapset ry (Togstasjonens Barn), som jobber godt opp imot ungdommer med kriminalitet- og narkotikaproblematikk.

Ungdommer på tvers av landegrenser påvirkes av de samme trendene, sosiale mediene, underkulturer og strømmetjenester, og de er like

sårbare for omsorgssvikt og mangelfull tilhørighet, på tross av godt hjelpeapparat.

Jeg synes det har vært interessant å få innblikk i hvordan situasjonen blant risikoungdom i Helsinki er, og tenker det er mye vi kan sammenligne oss med her i Trondheim. Mine refleksjoner baserer seg på informasjonen mottatt fra Helsinki og på de relativt hyppige artiklene i Trondheims lokalaviser i det siste, om hendelser knyttet til voldsbruk blant ungdommer her i Trondheim. Samarbeidet med mine landsmenn i øst gjør at jeg løfter blikket og det gir meg en fellesskapsfølelse, som inspirerer til videre arbeid med ungdommer uavhengig av bakgrunn og opprinnelse.

Uteseksjonen i møte med det flerkulturelle

Jayran Bradar
Sosionom og
ansatt i Uteseksjonen

I Norge har vi et flerkulturelt samfunn, og ungdommene og familiene vi følger opp i Uteseksjonen har ulikt etnisk opphav og forskjellig kulturell identitet. Dette er ikke alltid enkelt, og det byr ofte på utfordringer for familiene og ungdommene vi har med å gjøre.

Det å komme til et annet land, med nytt språk, ny kultur og annen infrastruktur enn man har vokst opp med kan være utfordrende og krevende. Noen kan også ha en bekymring for at de ikke klarer å gjøre det som forventes av dem i det norske samfunnet. For noen kan barnevernet være skummelt, særlig når en slik ordning er noe nytt og fremmed. De færreste av de andre landene våre ungdommer kommer fra har en slik ordning. Jeg opplever at en del av ungdommene og familiene som vi har med å gjøre frykter og har mistillit til barnevernet. De kan kjenne seg utsatt, og oppleve at de ikke blir sett og akseptert slik som de er. En mor til en ungdom som jeg har hatt med å gjøre sa noe rørende og trist en gang: «Vi må forme oss etter forventningene til samfunnet, fordi frykten for barnevernet er så stor at vi må endre oss.»

Hvorfor frykter minoritetsfamilier barnevernet?

Uteseksjonen jobber med familier som har ulike behov, og av og til når vi møter dem blir frykten for barnevernet noe som tar plass. Familiemedlemmene har ofte mistillit til barnevernet fordi de har hørt mange vonde fortellinger om barn som har blitt tatt bort fra foreldrene. Man hører gjerne slike historier, og ikke fortellinger om vellykkede og nyttige tiltak fra barnevernet, ettersom de vekker sterkere følelser. Det er heller ikke vanlig å være så åpen om slike tiltak i familien, enten det er til media eller bekjente. Vi får derfor ikke høre hvordan de har fungert og vært til hjelp for familien. De færreste liker å brette ut om sitt privatliv, men det betyr ikke at disse historiene ikke finnes. Det er heller de opplevelsene med barnevern som føles vonde som blir dratt frem i media og snakket om, derfor får denne type historier ofte mer oppmerksomhet, og de skaper et negativt

bilde av barnevernet. Barnevernet kan heller ikke kommentere på saker, eller forsvare de tiltakene som har blitt gjort på grunn av taushetsplikten. Slik blir det skapt en oppfatning av barnevernet som noe skummelt.

Familiemedlemmene føler noen ganger at de ikke blir sett som individer, men som en del av en fremmed kultur. De opplever at de blir sett som annerledes, og derfor mer utsatt for å bli dømt av barnevernet. Deres oppfatning er at deres ulikheter fra det som er «norskt» blir sett som problemer. Forskjellene kan være ulike syn på oppdragelse og væremåte, og selv om det ikke er vold eller forsømmelse i bilde, kan de ha inntrykk av at slike ulikheter fra det som er «norskt» likevel blir sett som omsorgssvikt. Familiene jeg har hatt med å gjøre snakker ofte om «oss» og «dem», og spør hvorfor man ikke bare kan respektere hverandres kultur, og ikke la en kultur være dominerende i forhold til en annen. Det er også vanskelig å forholde seg til at noen har så stor makt og innflytelse på deres familie, når man kommer fra steder hvor familieliv respekteres høyt.

Krysskultur – en fot i to kulturer

Ungdommene vi jobber med strever ofte med å beholde sin egen kultur samtidig som de bor i et land med en annen kultur. Disse to kulturene må ungdommene tilpasse hverandre. Kultur overføres gjennom generasjoner. Mye av det foreldrene lærer barna om verdier, holdninger, normer og kunnskap blir utfordret av kulturen i det norske samfunnet. Derfor har ungdommene ofte skapt en egen kultur som er en blanding av de ulike kulturene, og dette kan ofte føre til utfordringer på flere områder. For familien kan det bli en utfordring at den «nye» kulturen

ikke er lik familiens, og blir da en utfordring for f.eks. mor når hun håndterer barnet sitt ut i fra sin egen kultur. Mor og ungdommen har ulike måter å tenke på. Noe som er helt normalt for ungdommen, som blir kjent med hvordan norske ungdommer lever, er helt utenkelig for mor. Slike situasjoner kan føre til at foreldrene blir opptatt av sosial kontroll med avstraffelse og det kan oppstå store konflikter i hjemmet. Foreldrene ønsker ungdommens beste, men ut i fra sine egne prinsipper på hva som er riktig og galt. Dette oppleves gjerne frustrerende og som en belastning for ungdommene.

Det at jeg selv har utenlandsk opprinnelse opplever jeg som en ressurs og styrke, fordi jeg kan bidra med min flerkulturelle forståelse og innsikt. Jeg ser at når familiene og ungdommene møter noen som personlig kan relatere seg og forstår dem med egen og lik flerkulturell erfaring, så oppstår trygghet og åpenhet. Dette er viktig å ha når Uteseksjonen møter familier og ungdommer. Dette bidrar til at jeg kan være med på å skape bedre tillit mellom barnevernet, ungdommene og deres familier. Det er viktig for familiene og ungdommene å se at barnevernet har kulturell forståelse og kompetanse. Jeg synes det er veldig givende å hjelpe familier som har de samme utfordringene som jeg og min familie en gang også strevde med.

“KJENNER DU EN GOD DEALER?”

Lars Dahl Eriksen
Barnevernspedagog
og ansatt i Uteseksjonen

Ja, hva trenger du?

Omsorg? En uformell samtale? Eller noe mer i form av; en aktivitet, skyss, leksehjelp, systemforståelse, ros, støtte, en matbit, psykoedukasjon, jobb, skoleplass, økonomisk hjelp, oppholdstillatelse, reguleringsstøtte, bolig, advokat, gjeldsrådgivning, helsehjelp, bli sett, utfordret, 40 sekunders stillhet, flørtekurs, kjøreopplæring, fisketur, anerkjennelse, en opplevelse, mestring, en klem, en skulder, en kaffe, et sykkelverksted, et kreativt innslag til en årsrapport, nye perspektiver, motivasjon, en vits, veiledning, et smil, et spark bak, en trygg havn og eller en god gammeldags high five? Hvis så, så kjenner jeg noen, eller ganske mange har det blitt, som kan tilfredsstille dine cravings. Hvis jeg ikke selv har det på lager så kan du gjerne få kontaktinfo til hen jeg kjenner godt og har tillit til som kan fikse biffen for deg.

Kanskje ikke helt det svaret som ville vært forventet på et slikt spørsmål, men en artig tanke jeg kom til å leke meg med når jeg skulle skrive noe rundt tillit. Tillit er både enkelt og vanskelig på samme tid. Noe et slikt spørsmål som å komme i kontakt med noen andres dealer, setter tilliten på prøve og krever kompliserte variasjoner av tillit heller enn en naivitet for å være bærekraftig. Forståelse, erverving og funksjoner av tillit ungdommer vil kunne stå i og håndtere i det

daglige. Jeg er nok for min del kanskje blitt for gammel til å ta innover meg kompleksiteten i denne typen tillit, men jeg ønsker å prøve og i hvert fall leke med tanken.

Tillit. Google sier at tillit ofte defineres slik: «viljen til å akseptere svakhet, og å ta sjansen på at den andres handlinger er moralske og velmente, uten at du har mulighet til å kontrollere dem.» Videre at “tillit utvikles gjennom interpersonlige erfaringer og bygges ved repeterte tillitsvekkende handlinger.”

Overlappende tillit, et snedig fenomen jeg som nyansatt har fått gleden av å kjenne på den siste tiden. Jeg kaller det overlappende tillit i den forstand at jeg som ukjent voksen i møte med ungdomsgruppa kommer godt i gang med relasjonsarbeidet og jobben som skal gjøres, når mine kollegaer som har gått mila i å opparbeide tillit hos hver enkelt ungdom, lar meg høste frukter av deres gode arbeid. Uten å kjenne meg innadgående, trianguleres jeg inn i en allerede godt etablert relasjon hvor min nye kollega viser meg enormt mye tillit ved å overlappes sin opparbeidede tillit over på meg, og på denne måte gi meg en kick-start i tilnærming til ungdomsgruppa og et fantastisk utgangspunkt for å brette opp armene og sette i gang. Som ved en av mine aller første dager hos USiT, hvor jeg blir introdusert for flere ungdommer i guttegruppa. Med en kollegial hånd på skulderen og et tillitsoverlappende blick fra en kollega som sier “Dette er Lars, vår nye ansatte, snakk med han som dere ville snakket med meg.” Og ballen var i gang. Det er selvsagt mer tillit som skal bygges og relasjoner som skal styrkes, men med slik tillit innad i tjenesten og kollegiet imellom blir ikke swim or sink mottoet til USiT så skummelt likevel.

Kjære USiT og alle mine nye kollegaer, og ikke minst alle ungdommene, - tusen takk for tilliten. Jeg håper og tror at jeg er tilliten verdig.

0-24 INNBYGGERNES MODELL

ved Sara Andersson og Kristin Alfer

Trondheim kommune gir nå direkte økonomisk støtte til utsatte ungdommer og lavinntektsfamilier med små barn. Dette skjer gjennom pilotprosjektet Pilot 0-24 og Innbyggernes modell.

Veien mot førerkortet er ett av åtte delprosjekter i Trondheim. Guttegruppa på Uteseksjonen i Trondheim tok selv initiativ til å søke om å bli en del av innbyggernes modell. De samarbeider med politiet og ABES - kjøreskole.

I alle de 8 delprosjektene samarbeider ulike aktører på nye måter for å kunne hjelpe familier og ungdommer med det innbyggerne sier at de trenger.

Vi må ikke definere på forhånd hvordan pengene skal brukes, vi må spørre Innbyggerne hva de trenger, for å få et bedre liv.

Delprosjektene disponerer totalt 16 millioner kroner fram til juni 2023 som skal brukes i samarbeid med innbyggerne. Pengene må ikke brukes på nye stillinger.

Det nye pilotprosjektet er en forlengelse av 0-24-samarbeidet. I Trondheim kom det inn 15 søknader fra aktører som ønsket å delta i det som kalles "innbyggernes modell". En jury bestående av representanter fra innbyggerne, Trondheim kommune og politiet valgte ut de åtte delprosjektene som det nå jobbes med.

Guttene er vår fremtid

Prosjektleder Sara Andersson fra Trondheim kommune har store forventninger og tro på delprosjektet "Veien mot førerkortet".

- Vi er takknemlig og stolt over at guttegruppa tok ansvar å sendte en søknad for å bli en del av innbyggernes modell. Juryen var ganske klar fra

starten på at disse guttene ville de satse på.

Det er spennende å se hvor mye ansvar guttene får fra uteseksjonen. Uteseksjonen samarbeider med guttene, politiet og kjøreskolen i alle avgjørelsene angående innbyggernes modell. Det er med på å skape tillit og mestringsfølelse. De ansatte spør guttene hva de selv mener de trenger for å mestre eget liv på best mulig måte, de tar deres ønsker og behov på alvor.

Noen av guttene har også vært med oss i prosjektledelsen og fortalt om hvordan de opplever å være ung i Trondheim i dag. Disse guttene er vår fremtid, derfor må vi lytte til hva de har å si og gi de ansvar. Vi i prosjektledelsen gleder oss til å følge dette delprosjektet og samarbeide tett med de for å forstå hva som skjer når vi jobber på denne måten.

Sara & Kristin

FOTO: HEGE LANDRØ JOHNSEN

Et perspektiv fra en innbygger i modellen ved Arwin Ahmadi

Arwin Ahmadi
Medlem i Guttegruppa og referansegruppen "Veien til førerkortet"

"Hei, æ e Arwin og en del av Uteseksjonen og guttegruppa!"

Det er en del ting æ vil snakk om, og først vil æ start fra oss gutta!

Når vi kom te Norge så hadde vi alle et dårlig utgangspunkt og en dårlig situasjon. Vi tenkt at no kan vi lev livet vårt uten å vær redd for krig. Fra å start fra null te å bli kjent med Norge og det norske folk, selv om alt e nytt og vi må lær både språk og nytt system. Vi ble kjent med både gode og dårlige folk, og helt frem te no, så e det fortsatt vanskelig å ta de gode valgan for å kunne bidra inn i samfunnet på en bra og positiv måte. Men no har vi bestemt oss for å ta den riktige veien. Ikke mer rus og ikke mer kriminalitet og vi skal være en del av samfunnet med hele hjertet. Vi vil vær med å bygge samfunnet akkurat som vanlige nordmenn. Derfor synes vi det her prosjektet [Veien til førerkort] kan hjelp oss med det, og pengene kan gjør at vi kan kom oss inn i samfunnet og endelig bli sett på som bra nok. Vi vil ikke at folk skal tro at vi bare vil ødelegge og ikke skjønne ka det her livet betyr.

Vi guttan her vi alle har hadd dårlige situasjon i livet våres når vi alle kom t Norge da tenkt vi her e livet her kan vi leve uten å vær redd for noe krig. Vi alle starta livet vårres fra null i Norge, vi ble kjent med norske folk. Vi ble kjent både med brae og dårlige folk, som vi alle veit det er ikke lett å starte livet fra null i en annet land med ny språk og ny system, dessverre helt til idag vi har fortsatt hadd problema både i veien mot livet og å kom sæ i samfunnet på en bra og positiv måte,vi som ungdoma i denne tia har vi bestemt oss å starte livet på en riktig vei og ikke en feil vei vi vil vær unna både kriminellitet og rus vi vil vær m samfunnet fra hjerte, vi også vil bygge opp samfunnet akkurat som en vanlig nordmenn så vi syns at dette prosjekte kan hjelp oss

masse disse pengene kan hjelp oss masse for å kom oss i samfunnet og endelig blitt sett på en bra måte og ikke bare blir sett på en måte der mange tror vi e her for å ødlage og ikke kjenn ka livet betyr...

NAV

Det neste æ vil snakk om NAV...

Fikk et spørsmål på forje møte fra dokker og det va...

Korfor kan ikke dokker få hjelp fra Nav? Korfor vil dokker ikke få hjelp fra Nav...?

Her kjæm d. Fordi det her e poeng vårres. Vi vil bygge både livet vårres og samfunnet med vår eget hånd og fot. Vi vil vis dette samfunnet at vi utlendinger treng ikke NAV sin peng og Nav sin hjelp. Vi e folk der vi ska jobbe sjøl og stå på værre egne føtter og våre egne peng. D vi vil vis alle at du kan kom my lenger up i livet uten Nav... så vi treng virkelig hjelpen dokkers i saken her for å starte en fint vei...

Det neste æ vil snakk om e kriminell rus og politi. Æ vil første og fremst takke politiet for at de har stått med oss og har støtt oss i saken her [prosjektet Veien til førerkortet]. Som vi sjøl veit at mange ungdomma e i dårlig situasjon og er i dårlig miljø, mange av oss har ikke sett onklig liv enda ikke bare dokker kan hjelp oss med det her.. vi kan også vær en fint start og viss ungdomma at det er ikke skumelt å stå på sine egt foot at det er ikke vanskelig å kom seg ut av dårlig miljø— dette prosjekte kan hjelpe både oss, samfunnet og politiet. Som vi veit at i den tia ganske lite ungdomma som er glad i politiet... men dette her med dette her kan vi vis alle sånne folk at politiet ikke e sånn vi tror... og at vi kan stå med dem enn å stå mot dem...

Det siste æ vil snakk om både fra min egt og ungdomma sin øye er rasista, vi guttan har aldri blitt sett på på en bra måte i norske samfunnet. Vi har blitt kalt masse stygge og har opplevt masse dårlige i dette samfunnet vi har aldri blitt sett på som en nordmann det her blitt sånn at ingen av oss føle sæ hjem... vi har aldri hadd lyst å lag problema pga å oppleve rasistiske ord. Vi har ikke

lyst å lag sloss eller krig pågrunn av dette som er i samfunnet våres. Vi har lyst å vis dem at vi også med å bygge samfunnet. vi også har lyst at dårlige ting fjernes i Norge. Vi også vil bli sett som en nordmenn som jobbe for samfunnet... vi vil vis dæm at de tenke feil om oss.

Så dette pengene kan fiks alt det der med disse pengene blir mer sanselighet at man får drømmen sin på plass... det har alltid vært drøm for oss alle... å ha råd til få lappen. Kjøp sæ bil få jobben. kom sæ til jobben og videre... er d greit å bli sett på som en utlending som er her for å bare sitt i Nav og ødelegge landet? NEI/vi vil vise hele samfunnet at vi også er med. derfor dokkers hjelp er mer enn førekort for oss.

Problema som kan bli løst er:

Fattigdom

Jobb

Mulighet til å vise oss frem på en god måte

Drømmebil

Familie

Og komme seg inn i samfunnet, som en nordmenn - å føle sæ hjem...

Takk for oss håpe at dokker tenke på alt det her

Arwin

FOTO: NUORISOTYÖ RAITTEILLA

SO LONG GUNNAR & LILLIAN - DE TO - TIL DET SISTE EN AV OSS

Året 2021 ble for Uteseksjonen preget av at to av våre kolleger gikk bort. Gunnar i juni og Lillian hakk i hæl - i august. Hakk i stiletthæl kanskje? Hakk i høyhæl? Med dem forsvant plutselig to kontinuitetsbærere i Trondheims ungdomsarbeid samtidig. To som hadde viet det meste av sin yrkesaktive karriere til å jobbe for og med dem som stod på utsiden av samfunnet, forsvant for oss.

Lillian var den første oppsøkeren jeg har møtt som kunne gjennomføre en hel helgevakt på stiletthæler. Det var riktignok ikke alltid det gikk bra, et par ganger var vi farlig nær ankelbrudd, men som regel gled hun elegant frem mellom sølepyttene i Stiftsgårdsparken på de tynne hælene og med rød leppestift. Lillian manøvrerte selvsikkert gjennom ungdomsgjengene utenfor McDonalds på torget mens skoene klakket mot asfalten. "Å snu på hælen" var perfeksjonert til bristepunktet, og når Lillian ble midtpunkt i flokken spant hun rundt så kjapt at vi som stod der med henne ble litt bekymret for om de tynne hælene skulle tåle det. Lillian bare lo det bort, og latter var kanskje hennes viktigste verktøy i møtet med dem hun jobbet med. Latteren og smilet hennes har brent seg fast hos mange av oss som fikk jobbe med henne.

FOTO: TOR KRISTIAN STINESSEN

Lillian var den som klarte å beholde den ungdommelige iveren og engasjementet selv etter årevis som oppsøker. Hun var uredd og rett på. Engasjementet og gleden smittet over på de litt ferskere oppsøkere som syntes det var skummelt å skulle snakke med ukjente ungdommer som samlet seg i grupper. Vi gikk timesvis på oppsøkende med det fyrverkeriet av et menneske. Hun kjørte høye hæler, strass og stil på oppsøkende der vi andre hadde fornuftige joggesko, ullundertøy og en sliten lue. Og ungdommer ble nysgjerrige på oss når hun kom småtrippende mot dem med et stort smil.

Lillian hadde et utømmelig lager av gode historier livet som oppsøker på 80-tallet, sin gjesteopptreden i PUT før hun igjen ble en fotsoldat i Trondheims gater. Oppsøkende med Lillian var "a walk down memory lane" og vi gikk sjeldent en feltrunde uten å møte på noen av Lillians gamle ungdommer. Hun hadde også enormt med kjærlighet å gi til sine søsken, og lillebror Bjørn Gunnar var det ikke enkelt å slutte å passe på. Historiene fra oppveksten i Klæbu og ungdomstid som den dronningen du var til det siste, var underholdende, men også til ettertanke. Du ble den du ble på grunn av og ikke på tross av!

Lillian tok ansvar for opplæring og slik la grunnlag for vår faglighet og tro på at oppsøkende sosialt ungdomsarbeid er viktig og nødvendig for å forebygge. Hun heiet hele veien. Lillian hadde tro på den nye generasjonen oppsøkere. Det ble et tomrom da Lillian gikk av med pensjon. Vi har mistet en svært dyktig fagperson og en varm og klok kvinne og medmenneske.

Lillian - Dans - dans oppå bordet!

So long - Gunnar

Gunnar var "faren" til mange av oss kollegene. Alltid trygg, selv når det blåste som mest. Og kjapp til å bli streng i stemmen hvis noen slengte med leppa eller rotet på kjøkkenet. Det skulle være orden på ting, alt hadde sin plass og respekten for dem vi jobbet med var alltid viktig for ham.

Kollega siden 2005 - og for den som fører dette i pennen -leder fra 2014 - men i ærlighetens navn så var det vel han som ledet meg mest... Han sa; " du har ansvar for mye, men ikke alt"... Vi har trivdes godt i lag, vi har delt mange fine stunder, vi har laget minner som vi har med oss for resten av livet. De minnene hadde vært fattigere

uten Gunnar. Humør, løsningsfokusert, og for meg en trygghet. Hvis Gunnar var tilstede - så kunne ingenting gå så fryktelig galt. En bauta, en robust og sindig mann - men sa han i fra, så var det tydelig og med ettertrykk.

Island, Frøya, Brandsøya, København, Århus og andre steder i forbindelse med jobb, både med og uten ungdom.

Vi har blitt kjent med Gunnar gjennom hans historier fra barndommen i sentrum av Trondheim, til ferier med besteforeldre på Frøya. Anekdoter fra en pappa som var på sjøen, og fortellinger om en søskenflokk som betydde mye.

Hans elskede Hrønn, som har tilba og var så stolt av, og i gode stunder kunne fortelle at hun var mer enn han fortjente. Men vi har sett bilde av Gunnar som henger på soverommet, og vi har tenkt at det ikke er så vanskelig å forstå at Hrønn valgte Gunnar - en sann kjekkas, både utenpå og inni. Vi har fått høre om Sunniva og Ronny Rektor, som han var så glad for hadde funnet hverandre og om barnebarna som vokste opp i Bærum, men som han fant tid til å være for og med.

Vi har vært med på de tunge dagene før den årlige turen til kirkegården for å minnes de han hadde mistet så altfor tidlig. Vi har fått utallige stolte historier om Erla og hennes engasjement for alt og alle, og enda flere om Tyra - vi har sett deg vokse opp og har nesten vært like stolt som afi over alt du har fått til. Snorre minstemann, uansett hvor

mange år du ble, hans dårlige samvittighet over en fjelltur, der han ikke hadde skjønt at du var dårlig. Vi har trøstet og ledd når "pappaangsten" tok han, og betrygget at Snorre ser ut til å bli en like fin mann som han selv.

Da Gunnar ble syk, så var det første gang vi så en redd Gunnar - men det tok ikke så lang tid, før han nok en gang tok voksenrollen ovenfor oss - og sa "dette skal nok gå bra".

Den siste tiden jobbet Gunnar hovedsakelig på Lade Motor Racing. Selv om han ikke kunne jobbe under pandemien fortsatte han å holde kontakten med Lade Motor Racing og kom innom etter at ungdommene hadde gått for kvelden for å bli oppdatert om hvordan det gikk med både kolleger og ungdommer. Denne kontakten holdt han helt til det siste.

Og det gikk bra lenge... til det ikke gikk lenger.

Vi savner dere så inderlig, dere betydde så mye for så mange.

**“ Her kjæm d. Fordi
det her e poeng
vårres. Vi vil bygge
både livet vårres og
samfunnet med vår
egen hånd og fot.**

Trondheim kommune
Barne- og familietjenesten
Uteseksjonen i Trondheim
PB 2300, Torgarden
7004 Trondheim

www.trondheim.kommune.no/uteseksjonen

104495 • mai 2022
Layout og print: Skipnes Kommunikasjon AS
Camilla Wright - Red

TRO NDHEIM

